

Helyi
Esélyegyenlőségi
Program

Zsana Önkormányzata

HEP 2023-2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása.....	3
Helyi Esélyegyenlőségi Program céljai.....	7
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	9
1. Jogszabályi háttér bemutatása	9
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	10
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	16
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	32
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	46
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	50
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	57
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	61
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	61
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	62
10. A HEP IT részletei	62
1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	62
2. Jövőképünk.....	62
3. Megvalósítás	67
4. Elfogadás módja és dátuma.....	71

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvénnyel, (Ebktv.) és a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelettel, valamint a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40 § (1) bekezdés 28. pontja alapján kibocsátott 2021. július 1-től hatályos a Belügyminisztérium által elkészített „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” című dokumentummal összhangban Zsana Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjában (HEP) rögzíti az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében szükséges feladatait. Az önkormányzat az Ebktv. 31. § (2). bekezdése alapján e programmal összehangolja az esélyegyenlőséget érintő más dokumentumait,¹ és a HEP elkészítésébe bevonja partnereit, különösen a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóit.

A település bemutatása

Zsana község Bács-Kiskun megye déli részén Csongrád megyével határos település. Legközelebbi városok: Kiskunhalas 14 km-re, Kiskunmajsa 17 km-re, Szeged 45 km-re van, de megközelíthető a Kígyós-Üllésen át vezető 5408 jelű szegedi úton is. Vasútvonala nincs.

A község egykori területén bronzkori, őskori, szarmata kori, honfoglalás kori települések nyomai is fellelhetők. Az Árpád-kori települések emlékét őrzi egy kőből épült templomból előkerült bronz körmeneti kereszt. A török korban a terület pusztasággá vált, lakói a közeli városokba menekültek. A XVIII. század közepétől a redempciót követő tagosítások következtében kialakultak a tanyák. A halasi műút mellett egykori tanyaközpontban 1948. május 2-án lerakták a mai templom alapkövét. Zsanapuszta és vele határos Eresztőpuszta 1952. január 1-én alakult új községgé Zsana néven, leválva Halas közigazgatási területéből.

Belterület: 60 ha

Külterület: 8734 ha

Lakosság: 763 fő (2020. jan.)

A település mezőgazdasági jellegű, a lakosság többsége növénytermesztéssel és állattenyésztéssel foglalkozik. Jelentős a húsjellegű- és növendékállat tartás, de a juhászat is meghatározó. Növénytermesztésben elsősorban abrak- és szálastakarmány termesztése, valamint a dohánytermesztés a mérvadó. Jellemzően a kistelepülésekre a község legnagyobb munkáltatója az önkormányzat.

A kevés helyi munkahely miatt sokan ingáznak a lakásuk és a munkahelyük között. A község nevével 1979-ben a földgázkitörés kapcsán ismerkedhetett meg az ország. A MOL Rt. által

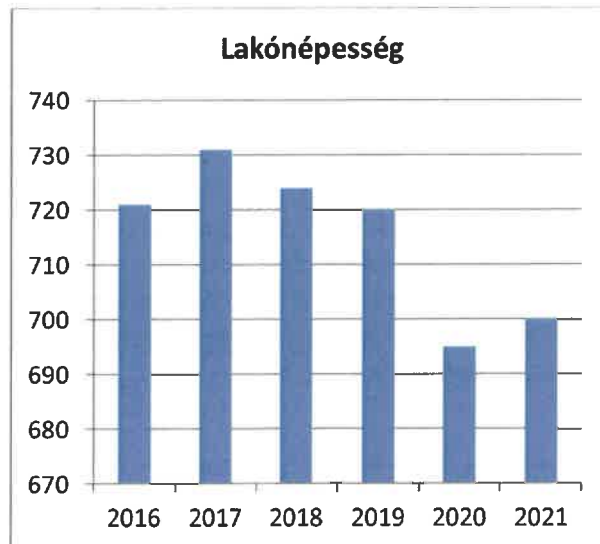
¹ Különösen ide tartozik a Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció.

kiépített földalatti gáztározó, a téli hónapokban az ország gázszükségletének ¼-ét biztosítja. A tározó jelenleg a Magyar Földgáztároló Zrt. tulajdona.

A letelepülők, építkezők számára kertes, közművesített telkek állnak rendelkezésre, vállalkozások letelepedéséhez az önkormányzat rendelkezik szabad területekkel. A lakosság ellátását a faluban működő házi- és gyermekorvosi ellátás, fogászati rendelő, gyógyszerár, sószoza, 2 vegyes élelmiszerbolt, két vendéglátó egység, benzinkút teszi teljessé. Közlekedést a napi több helyközi buszjárat segíti Kiskunhalas-Zsana-Kígyós útvonallal. A településen Polgárőr Egyesület és önszerveződés keretében Nyugdíjas Klub működik.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	721	bázis év
2017	731	101,39%
2018	724	99,04%
2019	720	99,45%
2020	695	96,53%
2021	700	100,72%

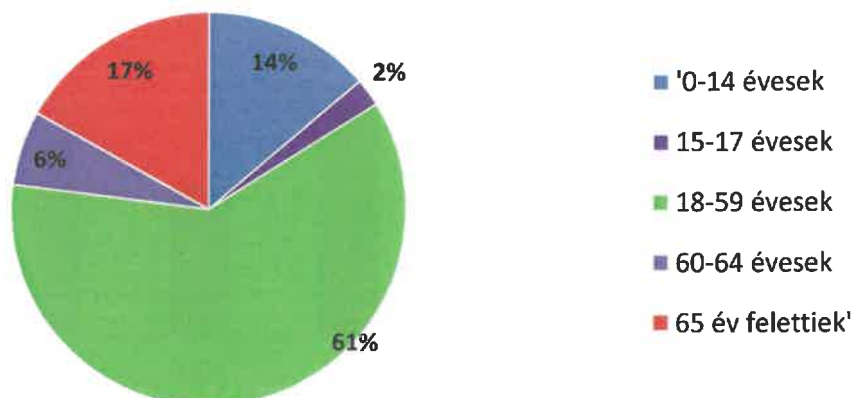
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

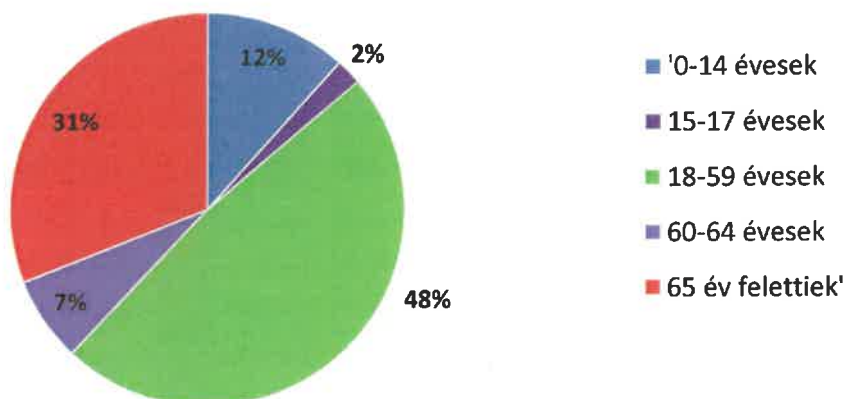
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	392	371	763	51,38 %	48,62 %
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			27	3,54%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	54	43	97	7,08%	5,64%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	9	8	17	1,18%	1,05%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	239	179	418	31,32 %	23,46 %
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	24	26	50	3,15%	3,41%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	66	115	181	8,65%	15,07 %

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

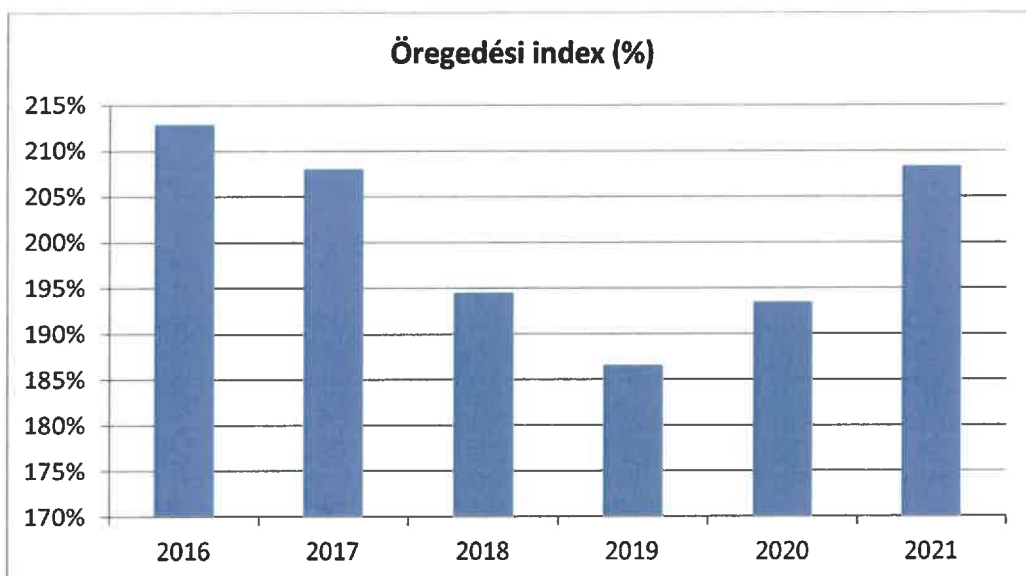
Állandó népesség - nők életkori megoszlása

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	181	85	212,94%
2017	181	87	208,05%
2018	177	91	194,51%
2019	181	97	186,60%
2020	178	92	193,48%
2021	175	84	208,33%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	-4,10
2017	44,08
2018	-1,37
2019	11,08
2020	-16,96
2021	21,51

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-21,87
2017	-27,55
2018	-8,25
2019	-20,78
2020	-16,96
2021	-25,81

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Lakónépességet vizsgálva évről évre 1-2 % fogyás tapasztalható, a férfiak nők aránya 60%-40%. A lakónépesség csökkenésének egyik okát jól tükrözi az öregedési index nagymértékű növekedése, a másik ok pedig a természetes szaporodás, mely minden évben negatív (több a halálozás, mint a születés) azaz fogyás. Az adatot jelentősen befolyásolja az idősek otthonában az intézmény jellegéből is adódó jelentős halálozási szám. Mindezek ellenére odavándorlásról beszélhetünk, az adatnál is befolyásoló tényező az idősek otthoni lakók, ők állandó Zsanai lakosok.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja:

Zsana település Önkormányzata a HEP elfogadásával érvényesíteni kívánja különösen a HEP részét alkotó helyzetelemzés (HEP HE) és az intézkedési terv (HEP IT)² által:

- diszkriminációmentességet,³
- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,⁴
- a közösségi közlekedéshez, és közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,⁵
- a szegregációmentességet, különösen a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.⁶

A Helyi Esélyegyenlőségi Programok, HEP-ek célja különösen az önkormányzási képesség terén a helyi jogalkotási folyamat eredményesebbé tétele, s ehhez kapcsolódóan a partnerség erősítése, továbbá az önkormányzat által ellátott igazgatási szolgáltatások megszervezésének finomhangolása, a társadalmi kohézió erősítése, a fejlesztési forrásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása, valamint a tervezési eszköztár bővítése. A kialakult gyakorlattal ellentétben – mely gyakran öt célcsoportot említ – a cél elsősorban hat célcsoport, a mélyszegénységben élők, romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők esélyeinek javítását célozza minden településen. Összességében elmondható, hogy a védelemnek és az esélyek biztosításának a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek helyzetének javítását nagyobb intenzitással kell szolgálnia, mint másokét. A HEP-ek nem mellékesen létrehoztnak egy a minisztérium számára hasznosítható értékelési rendszert az egyes HEP-ek összehasonlíthatósága által, különösen akkor, ha az önkormányzatok a HEP-ek tartalmi kereteit nem változtatják meg. A HEP alkalmat és lehetőséget teremt helyi együttműködések generálására, és elősegíthetik az önkormányzatok közötti megállapodások megkötését is. A HEP-ek kimondott célja az MNTFS és más felzárkóztató programok érvényre juttatása statisztikai adatok és a mentorok személyes támogatása által is.⁷

A HEP helyzetelemző részének céljai:

„Annak érdekében, hogy az érintett célcsoportok (tartósan rászoruló - romák, gyerekek, idősek, nők, fogyatékkal élők) helyzetének változása és problémáik kezelése érdekében tett intézkedések országos szinten is nyomon követhetők legyenek, a programokat a települési önkormányzatok egységes elvek mentén kell, hogy elkészítsék.”⁸

Elsődleges cél figyelembe venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.⁹ E mellett fontos a célcsoportokra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférés alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken

² 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 1 § (1) bek.

³ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 4 § (1) bek. ab) pont.

⁴ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 5 § (1) bek. e) pont.

⁵ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 4 § (1) bek. bb) pont.

⁶ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 4 § (1) bek. b), ba), ca) pont.

⁷ MAKKOS Nándor: Nők esélyegyenlőségéről JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXIV. évfolyam 6. pp 36-40 (2022).

⁸ MAGYAR NEMZETI TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSI STRATÉGIA (MNTFS) II. TARTÓSAN RÁSZORULÓK – SZEGÉNY CSALÁDBAN ÉLŐ GYERMEKEK –ROMÁK (2011–2020) Frissített változat. p. 119.

⁹ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 1 § (4) bek.

jelentkező problémákat. További cél meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak.

A HEP IT céljai:

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP IT tartalmazza. Cél a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.¹⁰ További cél meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt. Szintén célként határozható meg annak az együttműködési rendszernek a felállítása, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége:

A HEP-ek nem csupán a nemzeti felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.¹¹ A felzárkózás-politika helyi szintű lábaként 2013-tól kialakult a HEP-ek elkészítésének új rendszere. Célja, hogy a településeken élő, esélyteremtés szempontjából támogatásra szoruló társadalmi csoportok – különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, fogyatékkal élő személyek, nők és az idősek – helyzete és életminősége javuljon.¹²

---

¹⁰ Alaptörvény XV. cikk. (4) bek., 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 1 § (3-4) bek.

¹¹ Alaptörvény XXV. cikk.

¹² MNTFS 2030. p. 166.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Magyarország nemzetközi és szupranacionális jogból származó kötelezettségeire, és a nemzeti hagyományokra való tekintettel, az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség előmozdítása nemzeti feladat. Az Alaptörvény különösen a II. cikk, és a XV. cikk (4) pontjára való tekintettel „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.” A HEP elkészítésének kötelezettségét az Ebktv. 31. § (1) bekezdése tartalmazza. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendelete,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete tartalmazza.¹³ A HEP alkalmazása során figyelemmel kell lenni más, az esélyegyenlőséget érintő jogszabályra is, különösen:
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (Njt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- Zsana Önkormányzata Képviselő-testületének 12/2021.(IX..20.) számú önkormányzati rendelete a szociális ellátásokról (az egyes szociális ellátásokról, igénybevételeiknek feltételeiről és eljárási szabályairól, valamint a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokért fizetendő térítési díjakról)
- Zsana Község Képviselő-testületének 5/2018.(IV.26.) számú rendelete
- a közművelődésről
- Zsana Önkormányzata Képviselő-testülete 5/2014.(III.3.) rendelete az önkormányzati támogatásokról (tartalmazza az Önkormányzat helyi sporttevékenységgel kapcsolatos feladatairól és kötelezettségeiről, valamint a sport helyi pénzügyi támogatási rendszeréről)
- Zsana Önkormányzata Képviselő-testülete 13/2016.(VI.30.) rendelete az oktatási ösztöndíjról
- Zsana Önkormányzata Képviselő-testülete 12/2016.(VI.30.) rendelete a felsőoktatásban tanulók ösztöndíjáról
- Zsana Önkormányzata Képviselő-testülete 2/2016.(I.29.) rendelete a gyermekétkeztetésről
- Zsana Önkormányzata Képviselő-testülete 15/2008.(VII.24.) rendelete a lakáscélú támogatásokról
- Zsana Önkormányzata Képviselő-testülete 11/2018.(X.31.) rendelete a gyermekvédelmi ellátásokról

¹³ Vö. Jat.24. § (1) bek.

2. Stratégiai környezet bemutatása

Az esélyteremtés terén a nemzetközi, a szupranacionális, és a nemzeti célkitűzések egybeeshetnek. Nemzetközi¹⁴ célkitűzések:

1. **Nincs szegénység**
2. **Nincs éhség**
3. **Jó egészség és jó közérzet**
4. **Minőségi oktatás**
5. **Nemek közötti egyenlőség**
6. Tiszta víz és higiénia
7. Megfizethető és tiszta energia
8. **Tisztességes munka és gazdasági növekedés**
9. Ipar, innováció és infrastruktúra
10. **Csökkentett egyenlőtlenség**
11. Fenntartható városok és közösségek
12. Felelősségteljes fogyasztás és termelés
13. Klíma akció
14. Élet a víz alatt
15. Élet a szárazföldön
16. **Béke, igazságosság és erős intézmények**
17. **Partnerség a célokért**

Szupranacionális¹⁵ célkitűzések:

A Területi Agenda figyelembe veszi a közelmúltbeli szakpolitikai kereteket és menetrendeket.¹⁶ Európa egységességének megőrzéséhez elengedhetetlen, hogy **hidat képezzünk** az eltérő jövedelmű, oktatási háttérű, kultúrájú, vallású, valamint különböző hagyományokkal rendelkező emberek között. Elő kell segítenünk a civil társadalom tagjai közötti együttműködést, és fokoznunk kell a szolidaritásukat a **szegregáció csökkentése**, valamint a **társadalmi befogadás** előmozdítása érdekében, a **sokszínűséget** pedig az **általános jóllét** szolgálatába kell állítanunk.

Nemzeti célkitűzések:

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát (1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.), majd 2014-ben a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t (1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.) 2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), illetve. a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 végrehajtásának a 2021–2024. évekre szóló kormányzati intézkedési terve (Kormány 1619/2021. (IX. 3.) Korm. határozata) amely a következő évekre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait:

¹⁴ Forrás: Az Egyesült Nemzetek Szervezetének (2017) határozata, amelyet a Közgyűlés 2017 július 6-án fogadott el, a Statisztikai Bizottságnak a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrenddel kapcsolatos munkája (A/RES/71/313).

¹⁵ Forrás : Területi Agenda 2030.

¹⁶ Forrás : Területi Agenda 2030 : Idetartozik többek között az Egyesült Nemzetek Szervezetének a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendje és a fenntartható fejlődési célok (2015), a Párizsi Megállapodás (2015), az Egyesült Nemzetek Szervezetének Új városfejlesztési menetrendje (2016), az Európai Bizottság „Fenntartható Európa 2030-ra” című vitaanyaga (2019), a 2021–2027- es időszakra szóló, jövőbeli uniós kohéziós politikára irányuló javaslat (2018), az Európai Unió városfejlesztési agendája (2016), az Új Lipcsei Charta (2020), a Jobb életminőség a vidéki területeken című Cork 2.0 nyilatkozat (2016), az OECD város- és vidékpolitikára vonatkozó elvei (2019), az európai zöld megállapodás és az ahhoz kapcsolódó Fenntartható Európa beruházási terv és méltányos átállási mechanizmus (2020), az uniós helyreállítási program (2020), valamint az Európai Unió Tanácsa releváns következtetései.

- I. Születés és gyermekkor
- II. Köznevelési, szakképzési, felsőoktatási rendszer – óvodától egyetemig
- III. Ifjúsági ügyek, gyermekvállalás, családalapítás, életmód
- IV. Foglalkoztatás, munkavállalás, felnőttképzés, szociális gazdaság
- V. Területi egyenlőtlenségek, településfejlesztés – lakhatási és energiaszegénység – környezettudatosság, környezetvédelem
- VI. Testi-lelki egészség, egészségügyi ellátás
- VII. Roma identitás, közösségépítés, szemléletformálás, jogérvényesítés
- VIII. A Stratégia megvalósításának intézményrendszere, hazai és Kárpát-medencei partnerség
- IX. A stratégia nyomon követése, monitoring

Társadalmi felzárkóztatást az MNTFS-en kívül, különösen az alábbi nemzeti stratégiák, programok tartalmaznak:

1. „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
2. Nemzeti Tehetség Program (2008-2028)
3. Nemzeti Környezetvédelmi Program (2022-2026)
4. Új Roma Stratégia (2019-2030)
5. „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)¹⁷
6. Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)
7. Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

1. „Legyen jobb a Gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

2. Nemzeti Tehetség Program (2008-2028)

126/2008. (XII. 4.) OGY határozat a Nemzeti Tehetség Program elfogadásáról, a Nemzeti Tehetség Program finanszírozásának elveiről, valamint a Nemzeti Tehetségügyi Koordinációs Fórum létrehozásának és működésének elveiről:

Magyarország gazdasági kibontakozása a tudás- és képességigényes ágazatok fejlesztésével valósulhat meg. Ezen ágazatok fejlődése szempontjából kulcsfontosságú, hogy az adott tudás- és képességtartalomban kiemelkedő teljesítményre képes fiatalok, a tehetségek felszínre kerülnek-e, tehetségük kibontakozhat-e, hasznosulhat-e, a tehetségek pályájukon kellő és folyamatos segítséget kapnak-e és - mindezek következtében - képes lesz-e az ország megtartani a legkiválóbb tehetségeit.

A tehetségek megtalálása és folyamatos fejlesztése a tehetséges fiatal számára mással nem pótolható kitörési, érvényesülési esélyt jelent. A tehetségek ma már egy adott ország versenyképességét meghatározó kulcstényezővé léptek elő. Ebből is következően a tehetségek megtalálása nem csak a tehetségek és családjuk magánügye, hanem nemzeti ügy, hiszen a tehetség hasznosulása a közvetlen haszon mellett a legversenyképesebb termelés kifejlesztésével és

¹⁷ Forrás: „Az 1685/2020. (X. 22.) Korm. határozat rendelkezik az Európai Unió számára készített, „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030) akcióterv elfogadásáról.

idevonzásával is a teljes nemzetnek többletlehetőségeket teremt. Így a tehetségek segítésének nemzeti programja gazdasági, esélyjavító és társadalomépítési program is.

A tehetségsegítés komplex formái szervesen illeszkednek a köz- és felsőoktatás megújítását célzó törekvésekhez, a kompetencia alapú, az egyének tanulási sajátosságait is figyelembe vevő oktatás elterjesztéséhez. A tehetségek segítése és fejlesztése az életpálya helyes irányba terelését, az életpálya sikerességének segítését, az innováció és kreativitás ösztönzését és elterjedését, a gazdasági növekedést, a magasabb versenyképességet, az esélyegyenlőtlenségek csökkentését, a magasabb társadalmi mobilitást, a hátrányos helyzet leküzdését és a kistérségek, valamint az egész társadalom kohézióját egyaránt szolgálják. A Nemzeti Tehetség Programnak a foglalkoztatási stratégiában példa- és értékteremtő szerepe van, a magyar gazdaság fejlődésében pedig kitörési pont lehet.

A tehetségek segítése nem áll meg a határoknál. A határon túli magyarság tehetségsegítőik hagyományainak megismerése, hasznosítása, a határon túli kezdeményezésekkel való folyamatos együttműködés a tehetségsegítést ilyen értelemben nemzeti üggyé is teszi.

A tehetségek segítésében eddig elért, és a Nemzeti Tehetség Program megvalósítása során várható további eredmények nemcsak Magyarország, hanem az Európai Unió egésze számára is kiemelkedően értékes, más országokban is adaptálható tapasztalatot jelenthetnek, amelynek terjesztése hozzájárul az ország nemzetközi elismertségének növekedéséhez.

3. Nemzeti Környezetvédelmi Program (2022-2026)

Az Országgyűlés 62/2022. (XII. 9.) OGY határozata a 2026-ig szóló 5. Nemzeti Környezetvédelmi Programot. A program stratégiai és horizontális céljai: 1. Az emberi egészség és az életminőség környezeti feltételeinek javítása, a környezetterhelés hatásainak csökkentése. 2. Természeti értékek és erőforrások védelme, helyreállítása, fenntartható használata. 3. Az erőforrás-takarékosság és hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése és körforgásos működésének erősítése. 4. A környezetbiztonság javítása. 5. A társadalom környezettudatosságának növelése. 6. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási képesség erősítése.

Környezeti nevelés és oktatás keretében szükséges különböző környezeti nevelési és oktatási programok megerősítése. Köznevelési intézményekben a környezeti nevelés, és a fenntartható életmódra nevelés részét képezi a nevelési-oktatási feladatoknak. Kereteit elsősorban az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és a Nemzeti Alaptanterv jelentik, valamint az erre épülő kerettantervek ajánlásai. A környezeti nevelés egészintézményes kiválósági hálózata a Magyarországi Zöld Óvodák Hálózata, valamint a Magyarországi Ökoiskola Hálózat. Jelenleg hazánkban minden negyedik gyermek Zöld Óvodába és minden harmadik tanuló ökoiskolába járhat. A felsőoktatásban tovább gyarapodtak a környezet- és természetvédelmi tárgyú graduális, posztgraduális és PhD programok. A környezeti nevelés és oktatás a személyes példaadással párosuló ismeretátadáson keresztül, a képzés pedig a fenntarthatóságra neveléssel, az ehhez szükséges tudás átadásával ösztönzi a környezettudatos szemlélet alakulását annak érdekében, hogy az egyén képes legyen döntéseiben és életvitelében is alkalmazni, viselkedése szerves részévé tenni az elsajátított ismeretanyagot.

4. Új Roma Stratégia (2019–2030) (A stratégia csak a határozatban megjelölt településeket érinti)

A Kormány 1426/2019. (VII. 26.) Korm. határozata az Új Roma Stratégiával (2019–2030) összefüggő feladatok meghatározásáról című dokumentumban a) megállapítja, hogy az általa megtárgyalt Új Roma Stratégia (2019–2030) című dokumentum (a továbbiakban: Stratégia) intézkedési tervek és intézkedések kidolgozásának alapjául szolgálhat; b) felhívja a miniszterelnöki biztos kinevezéséről szóló 3/2019. (IV. 18.) ME utasítással kinevezett miniszterelnöki biztost (a továbbiakban: miniszterelnöki biztos) és a belügyminisztert, hogy a Stratégia tervezetét egészítsék ki a 2021–2027-es európai uniós tervezési ciklus forrásfelhasználásának feltételeiről szóló elemekkel. Felelős: miniszterelnöki biztos

belügyminiszter Határidő: a feltételek ismertté válását követő 90. nap 2. A Kormány a) egyetért azzal, hogy a Magyar Máltai Szeretetszolgálat a „Felzárkózó települések” programjában kijelölt 30 település mellett Csörög, Monor és Nagybárcány településeken fejlesztési programot indítson, valamint felhívja a belügyminisztert, hogy a miniszterelnöki biztos együttműködésével és az érintett miniszterek bevonásával gondoskodjon e három településnek a „Felzárkózó települések” programjába történő bevonásáról a következő fejlesztési feladatok megvalósításával: aa) Csörög településen közösségi tér kialakítása, komplex szociális szolgáltatások nyújtása, a kora gyermekkori szolgáltatások kiszélesítése, valamint a gyermekjóléti alapellátások fejlesztése, ab) Monor Tabán városrészében felújítás alá eső házak, illetve a közfürdő állapotának felmérése, az ingatlanok tulajdonjogi helyzetének rendezése, lakások vásárlása, a településrész képének, lakhatási viszonyainak javítására infrastrukturális beruházások kivitelezése, ac) Nagybárcány településen komplex szociális szolgáltatások nyújtása, a kora gyermekkori szolgáltatások fejlesztése, a közösségfejlesztést célzó infrastrukturális fejlesztés és programok indítása; Felelős: belügyminiszter miniszterelnöki biztos érintett miniszterek Határidő: azonnal b) felhívja a belügyminisztert, hogy tegyen javaslatot a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának megalapozásáról szóló 1404/2019. (VII. 5.) Korm. határozat 1. pontjában meghatározott települési körből a bevonásra javasolt következő 30 településre.

5. „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)¹⁸

1. Az Akcióterv a családi élet és munkavállalás összehangolásának további támogatását tűzi ki célul, amelyet a következő konkrét intézkedésekkel javasolt elérni:

- a) A női-férfi munkamegosztás elősegítése
- b) A nők „láthatatlan”, „fizetetlen” munkájának fokozott elismerése
- c) A munka és családi élet összehangolása a nők és férfiak között a gyermekgondozási szabadság tekintetében
- d) A gondozási feladatokban való állami és munkaadói segítségnyújtás munkahelyi, vállalati bölcsődék és óvodák számának növelésével figyelembe véve a meglévő óvodák kapacitását;
- e) Szemléletmód formálás az oktatásban
- f) Szemléletmód formálás a vállalati magatartásban az 1201/2015. (IV. 9.) Korm. határozatban foglalt a vállalati társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó Cselekvési Terv aktualizálása a vállalatok felelős magatartásának erősítése érdekében;
- g) Család-és gyermekbarát környezet kialakítása

2. A nők részvételének segítése azokon a területeken, ahol az jelenleg alacsony.

3. A nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági, egészségi és szociális védelmének megteremtése.

6. Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023–2034)

A 81/2009. (X. 2.) OGY határozat az Idősügyi Nemzeti Stratégiáról című dokumentum az aktuális gazdasági-társadalmi környezethez viszonyulva határozza meg az idősügyi stratégia célkitűzéseire szükséges kormányzati beavatkozási feladatokat. Az életkor meghosszabbodásával a népesség egyre nagyobb arányát alkotó idős generáció mind erőteljesebb társadalmi hasznosságának előmozdítása fontos feladat, megkerülhetetlenül fontos cél. Az idősekről való gondolkodás felöleli a jogbiztonság, kommunikáció, nyilvánosság, képzés, élethosszig tartó tanulás, egészségügy, rehabilitáció, mentális egészség, szociális ellátások, nyugdíjügy, foglalkoztatás, kultúra-közművelődés, sport-rekreáció, strukturált szabadidő-eltöltés,

¹⁸ Forrás: „Az 1685/2020. (X. 22.) Korm. határozat rendelkezik az Európai Unió számára készített, „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030) akcióterv elfogadásáról.

esélyegyenlőség, társadalmi kirekesztődés megelőzése, életútmodell, önkéntesség, generációk közötti együttműködés területeit és kapcsolódási pontjait. A stratégia prioritásai:

1. Esélyegyenlőség, pozitív reakciók az idősödés és a hosszabbélettartás Társadalompolitikai kihívásaira, fellépés az ageizmus ellen

A Stratégiában megfogalmazottak rámutatnak arra, hogy fokozni kell az érintettek bevonását és az e céllal történő együttműködések fejlesztését a különböző szektorok (kormányzati, nonprofit, for-profit, informális közösségek), a különböző szakpolitikák és különböző szolgáltató partnerek között. A társadalmi szemlélet változtatása azért is szükséges, hogy csökkenjen az időséssel szembeni negatív sztereotípiák térnyerése.

2. Társadalmi részvétel és bevonódás, közösségi megbecsültség

A Stratégia lényege egy társadalmi szemléletváltás elfogadtatása és érvényre juttatása, mely szerint az idősödről való gondolkodásban lényeges a meglévő képességek megőrzése, szunnyadó készségek előhívása.

3. Élethosszig tartó fejlődés, törekvés az életöröm, az autonómia megőrzésére és az önmegvalósításra

Az idősök számára képzésekkel is biztosítani kell az önellátás és az életminőségük megőrzésével kapcsolatos ismereteket. Meg kell teremteni a feltételeit az élethosszig tartó tanulásnak, az önsegítés lehetőségeinek és az önkéntesség szélesebb körű kiépítésének, a generációk közötti együttműködés lehetőségeinek bővítését is.

4. Biztonság és megfelelő életminőség, a betegségek kockázatának alacsonyan tartása, az emberi méltóság megőrzése és a funkcionális önállóság elősegítése

Az idős emberről a maga emberi teljességében kell gondolkodni. A figyelmet az emberi élet kiteljesedésére kell fordítani és nem szabad kizárólag a szociális és egészségügyi vonatkozásokra leszűkíteni. A Stratégia alapvető irányelve és az időspolitikai fejlesztés egyik célja, hogy az idősokorúak jól-léte szempontjából a személyre szabott szolgáltatások széles köre álljon rendelkezésre, figyelembe véve azt, hogy az idősokorú személyeknek egyénenként eltérő társadalmi és kulturális szükségleteik vannak. Az idősoknak úgy kell hozzáférniük a különféle szolgáltatásokhoz, hogy azok leginkább igazodjanak a saját szükségleteikhez (a „se többet, se kevesebbet, mint amire éppen szükség van” elv érvényesítése). Az idősök számára minőségi szempontok alapján is ismereteket kell nyújtani a szolgáltatások biztonságáról, megbízhatóságáról, hozzáférhetőségéről és felhasználóbarát voltukról.

5. Aktivitását és függetlenségét, társadalmi presztízsét megőrző idősödő és idős ember

Az Idősügyi Nemzeti Stratégiában megfogalmazott időspolitikai jövőkép, a célok elérését szolgáló fejlesztendő területek számbavétele mind megelőző (pro-aktív), mind a jelenlegi helyzetre választ adó (reaktív) megközelítéseket tartalmaznak. A Stratégiában foglaltak megvalósítása a társadalom valamennyi csoportját érinti – a fiataloktól a nagyon idősokig. A Stratégiában megfogalmazott időspolitika megvalósítása lehetővé teszi az idősök önbecsülésének növelését, méltóságának megóvását, valamint a társadalom többi korcsoportja részéről az idősokkal szembeni tisztelet növelését.

7. Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

Az Országgyűlés 15/2015. (IV.7.) sz. határozatával fogadta el az Országos Fogytékosságügyi Programról szóló határozatát, melyben felkéri a Kormányt, hogy jogalkotó és végrehajtó tevékenységében érvényesítse a Programban elfogadott elveket, feladatokat és célkitűzéseket, dolgozzon ki Intézkedési Tervet, számoljon be a célkitűzések megvalósulásáról az Országgyűlésnek.

Az Országgyűlés felkéri a kormányzati és civil szervezeteket, hogy egyenek meg mindent a Programban megfogalmazott célok megvalósításáért, a tömegtájékoztató szervek vezetőit és munkatársait, hogy vállaljanak részt a Program megismertetésében, a fogyatékos személyeket arra, hogy közösségi, helyi, kistérségi, megyei, regionális és országos szinten vállaljanak aktív és kezdeményező szerepet saját jogaik biztosításában, vegyenek részt a sorsukat érintő kérdésekben. Felkéri továbbá a felelős minisztert, hogy a programot tegye közzé az általa vezetett minisztérium honlapján felolvasó szoftverekkel használható elektronikus formában, magyar jelnyelven és könnyen érthető formátumban, továbbá a látássérültek érdekképviselőjét ellátó országos szervezeten keresztül Braille-formátumban.

2.1 Kapcsolódás stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- Gazdasági program: a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011.évi CLXXXIX. törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős

- Településfejlesztési koncepció: az 1997. évi LXXVIII. tv. 6. §-a értelmében a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló önkormányzati döntéssel elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe.

- Településrendezési terv: Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997.évi LXXVIII. törvény 6. §-a alapján a települési önkormányzat a településrendezési feladatokat a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészítésével és azok elfogadásával látják el.

Különösen: Költségvetési koncepció, vagy Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Az esélyegyenlőségi programot érintő társulás: Halasi Többcélú Kistérségi Társulással történő megállapodás alapján ellátott család- és gyermekjóléti szolgálat, és házi segítségnyújtás. Az orvosi ügyeletet településünknek a Halas és Környéke Orvosi Ügyeleti társulás biztosítja.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok,¹⁹ kutatások áttekintése, adatai kimutatása

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatok a TEIR adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásokból kerültek kigyűjtésre. Az adatgyűjtés során a legfrissebb adatokat azonban a helyi intézményektől, valamint a társhatóságoktól kaptuk. Legnagyobb nehézséget a fogyatékkal élőkre vonatkozó adatok kigyűjtése jelentette.

¹⁹ Különösen a közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési terv, és a szakképzési intézkedési terv.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Az emberi méltóság minden egyén, és társadalmi csoport tekintetében egyenlő, korlátozhatatlan, visszavonhatatlan, megkérdőjelezhetetlen. Nem megengedhető „A roma kisebbséggel szemben megfogalmazott olyan véleményesítő kijelentés, amely figyelmen kívül hagyja a mindenkit egyenlően megillető emberi méltóság értékét.”²⁰ A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége abban az esetben fedi egymást, ha a roma személy egyúttal a mélyszegény célcsoportba tartozik. A romák és mélyszegények egy célcsoportban való említése a HEP-ben a munkahelyteremtéssel foglalkoztatással, oktatással és képzéssel, egészségügyi és szociális szolgáltatásokkal, szegregátummal, helyi közélettel kapcsolatban indokolt lehet.

Fontos, hogy a jogalkotó több irányból kívánja a nemzetiségi lakosság esélyeit növelni. Egyrészt, az Njt. 81 § (1) bek. által meghatározott nemzetiségi jogok, „különösen a kollektív nyelvhasználat, hagyományápolás és kultúra, a helyi sajtó, az esélyegyenlőség, társadalmi felzárkózás és a szociális ellátás kérdéskörében a nemzetiségi lakosságot e minőségében érintő helyi önkormányzati határozatot a képviselő-testület csak az e lakosságot képviselő települési nemzetiségi önkormányzat, ennek hiányában az országos nemzetiségi önkormányzat egyetértésével hozhatja meg.” Az Njt. 81 § (1a) bek. alapján, a nemzetiségi önkormányzat részére az (1) bekezdésben biztosított egyetértési joggal kapcsolatban, a nyilatkozat megtételére - jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában - harminc nap áll rendelkezésre. A határidő - bármely érdekeltnek a másik félhez intézett nyilatkozata alapján - egy alkalommal további tizenöt nappal meghosszabbodik. A határidő jogvesztő. Másrészt, az Njt. 115. § d) pontja alapján a helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata „d) a képviselt közösség érdekképviselésével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különös tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira.”²¹

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	50,33	49,61
2017	50,26	48,33
2018	55,15	47,04
2019	52,69	42,79
2020	53,58	43,58
2021	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

²⁰ Bővebben lásd : 828/2011. (VI. 22.) számú médiatanácsi határozat kivonata.

²¹ 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól (Njt.)

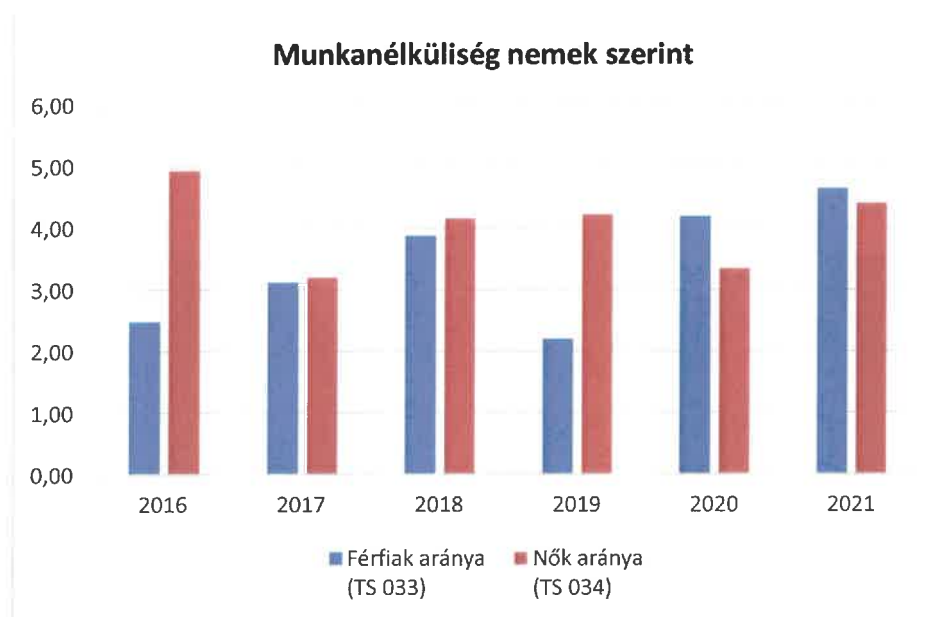
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott állás keresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	2,49	4,95	3,72%
2017	3,13	3,21	3,17%
2018	3,89	4,17	4,03%
2019	2,21	4,23	3,22%
2020	4,20	3,35	3,78%
2021	4,65	4,41	4,53%

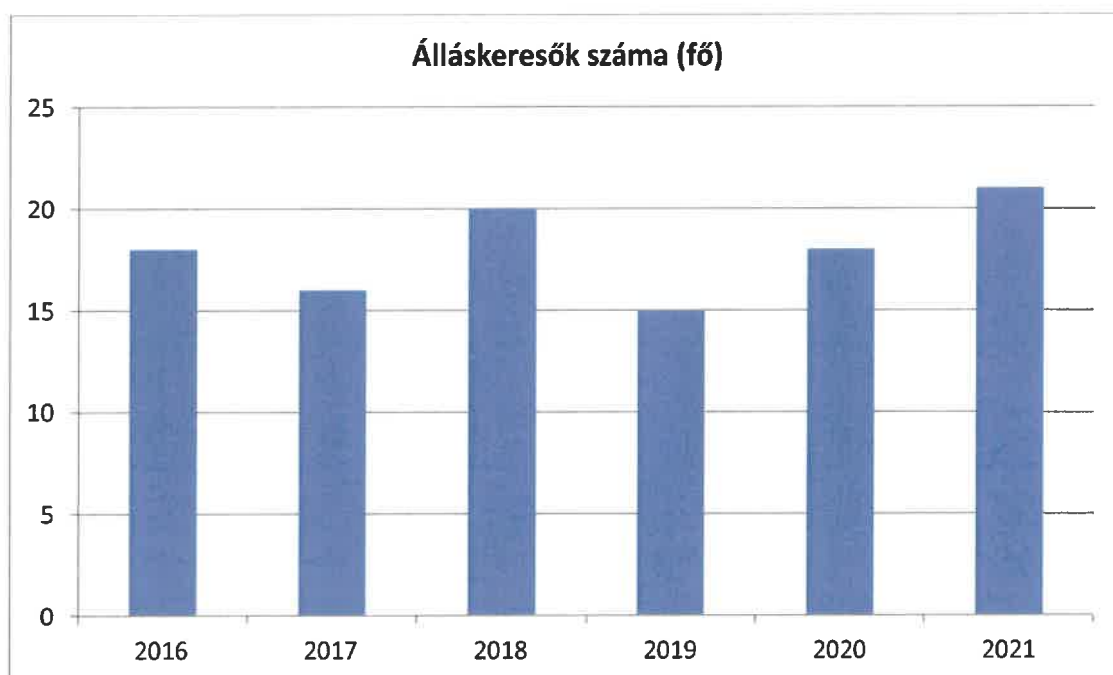
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

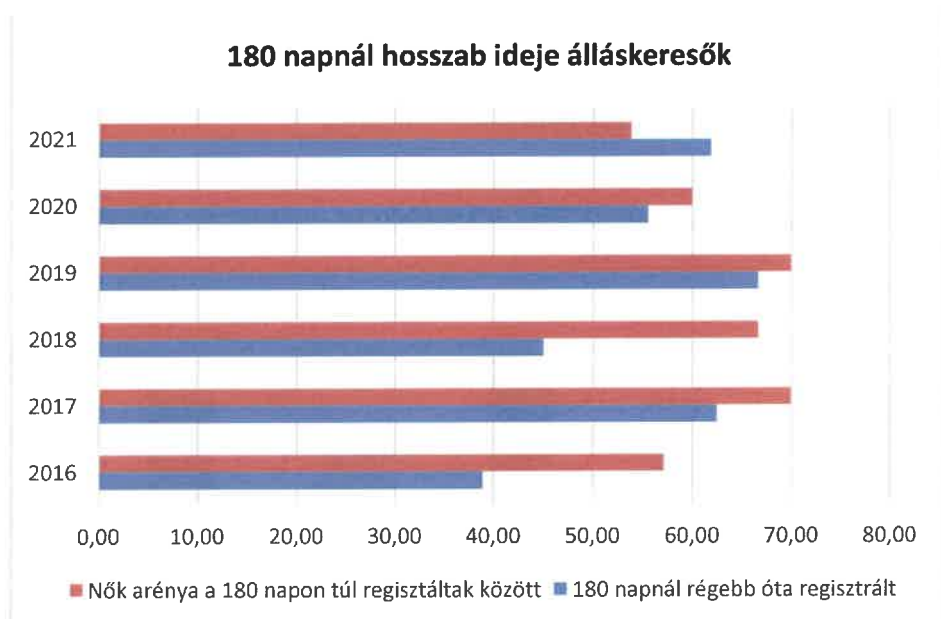
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	18	16	20	15	18	21
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	0,00	0,00	2,00	0,00	0,00	2,00
	%	0,00%	0,00%	10,00%	0,00%	0,00%	9,52%
21-25 év (TS 038)	Fő	1,00	3,00	1,00	0,00	0,00	0,00
	%	5,56%	18,75%	5,00%	0,00%	0,00%	0,00%
26-30 év (TS 039)	Fő	2,00	0,00	1,00	2,00	4,00	1,00
	%	11,11%	0,00%	5,00%	13,33%	22,22%	4,76%
31-35 év (TS 040)	Fő	1,00	1,00	4,00	1,00	1,00	5,00
	%	5,56%	6,25%	20,00%	6,67%	5,56%	23,81%
36-40 év (TS 041)	Fő	2,00	1,00	1,00	0,00	1,00	1,00
	%	11,11%	6,25%	5,00%	0,00%	5,56%	4,76%
41-45 év (TS 042)	Fő	4,00	4,00	3,00	2,00	0,00	1,00
	%	22,22%	25,00%	15,00%	13,33%	0,00%	4,76%
46-50 év (TS 043)	Fő	2,00	1,00	1,00	3,00	2,00	4,00
	%	11,11%	6,25%	5,00%	20,00%	11,11%	19,05%
51-55 év (TS 044)	Fő	4,00	4,00	3,00	2,00	4,00	1,00
	%	22,22%	25,00%	15,00%	13,33%	22,22%	4,76%
56-60 év (TS 045)	Fő	2,00	1,00	3,00	2,00	2,00	2,00
	%	11,11%	6,25%	15,00%	13,33%	11,11%	9,52%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	0,00	1,00	1,00	3,00	4,00	4,00
	%	0,00%	6,25%	5,00%	20,00%	22,22%	19,05%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	38,89	57,14
2017	62,50	70,00
2018	45,00	66,67
2019	66,67	70,00
2020	55,56	60,00
2021	61,90	53,85

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tábla:3.2.1.; 3.2.2.; 3.2.3.

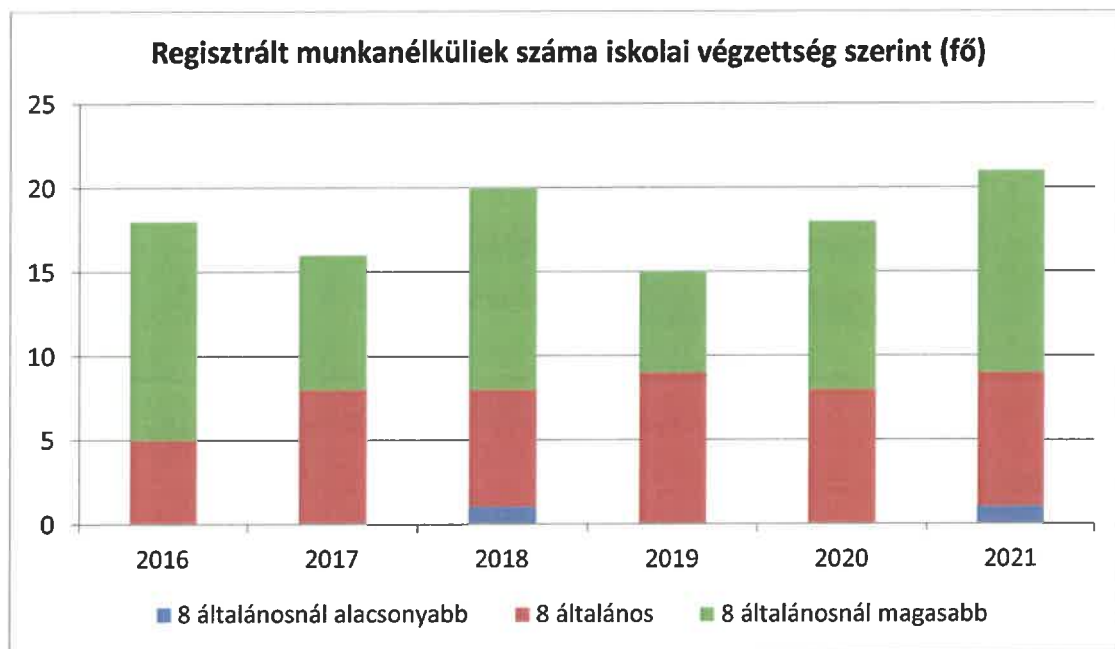
b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

A lenti táblázat és grafikon alapján megállapíthatjuk, hogy az alacsonyabb végzettségűek száma kevesebb a munkanélküliek között az elmúlt évekhez viszonyítva.

A település mezőgazdasági jellegű, tehát az alacsonyabb iskolai végzettségűek hamarabb találnak munkát.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	18	0	0,00%	5	27,78%	13	72,22%
2017	16	0	0,00%	8	50,00%	8	50,00%
2018	20	1	5,00%	7	35,00%	12	60,00%
2019	15	0	0,00%	9	60,00%	6	40,00%
2020	18	0	0,00%	8	44,44%	10	55,56%
2021	21	1	4,76%	8	38,10%	12	57,14%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tábla:3.2.4.

Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy Zsana a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott állás keresők száma nemek, életkor, iskolai végzettség függvényében és ez miként változott az elmúlt években. Az adatok tanúsága szerint nem figyelhető meg egyértelmű tendencia, de talán kijelenthető, hogy számottevően egyik évben sem nőtt az állás keresők aránya.

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A közfoglalkoztatás célja a munkavállalók részéről a munkateszt, az aktivitás növelése, az önkormányzatok részéről az értékteremtés, településüzemeltetés és településfejlesztés, a

társadalom részéről a tranzitfoglalkoztatás, valamint a szegénységnyhító funkcióban ragadható meg.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	13	12
2017	11	10
2018	11	8
2019	0	2
2020	6	0
2021	3	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Településünkön 2020 óta nincs közfoglalkoztatott, mivel a település magas adóerő képessége miatt a Munkaügyi Központ nem támogatja.

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

Településünk önkormányzata nagyon sok erőfeszítést tett azért, hogy az ingázásra kényszerülő munkavállalók tömegközlekedési eszközzel kora reggel be tudjanak jutni pl. Kiskunhalasra (15 km), vagy Szegedre (45 km). Vasúti közlekedés nincs a településen, ezért csak a Volán buszjáratok jöhetnek szóba, de egy-egy járat igénybevételével az igény 10 fő alatti ezért gazdaságossági szempontból nem kivitelezhető.

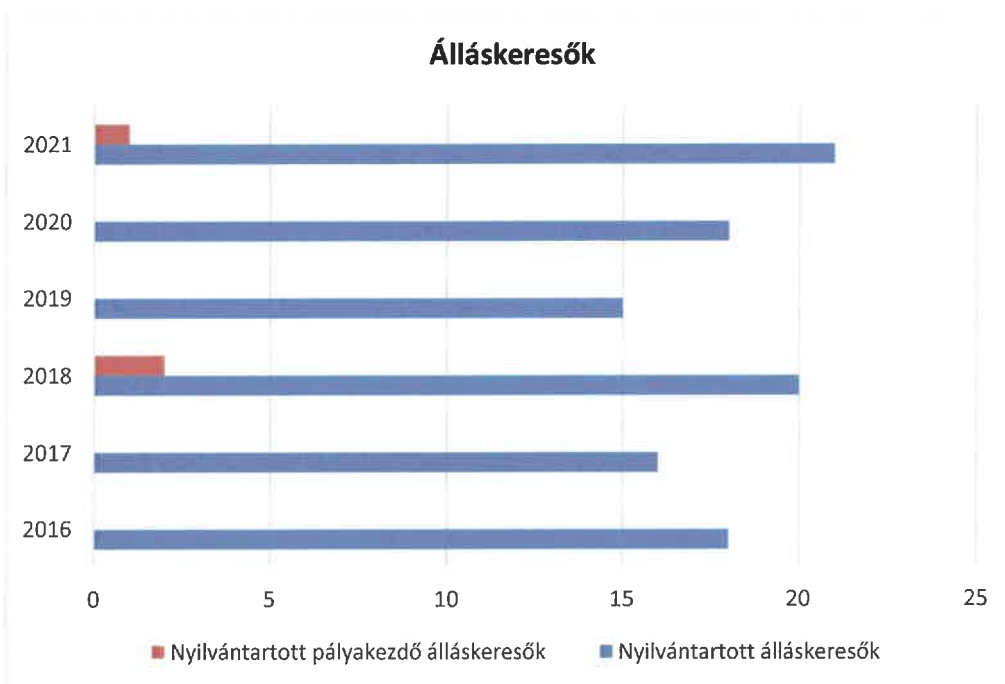
- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen nincsenek. A vonzáskörzetben ilyen programok a munkaügyi központ segítségével valósulhatnak meg. Ilyen például a bértámogatás, a járulékkedvezmény. Ezzel a munkaadó terhei csökkennek, ezzel is ösztönözve, hogy pályakezdő álláskeresőt foglalkoztasson. Mivel kistelepülés vagyunk, képzések, továbbképzések a településen nem indulnak. Ilyen programokat szintén a munkaügyi központ indít. Sajnos arról nincs tudomásunk, hogy hány személy vesz részt településünkéről az előbb említett programokban.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	18	0
2017	16	0
2018	20	2
2019	15	0
2020	18	0
2021	21	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Munkaügyi központon keresztül valósulnak meg a munkaerő-piaci integrációt segítő programok, melyekhez való hozzáférés a közeli városban Kiskunhalason érhető el. A munkaügyi központ számos eszközzel igyekszik a foglalkoztatást, elhelyezkedést támogatni. Például képzések, átképzések, vállalkozóvá válás támogatása, bértámogatás, közhasznú foglalkoztatás támogatása. Felnőttképzés szintén Kiskunhalason érhető el legközelebb, ezek középfokú, felsőfokú képzések, szakmát adó képzések, nyelvtanfolyamok.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A település közigazgatási területén mélyszegénységben élők önkormányzati saját fenntartású intézményekben való foglalkoztatását a döntést hozó fokozott figyelemmel próbálja feltérképezni.

A döntés meghozatalában iránymutató lehet a családban az 1 főre jutó jövedelem. Fontos cél lehetőséget adni a mélyszegénységből történő felemelkedéshez.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;
Községünkben hátrányos megkülönböztetésről a foglalkoztatás területén nincs tudomásunk.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Álláskeresői segélyben részesülők: a nyilvántartott álláskeresők közül azok,

- a) akik min. 180 napra megállapított álláskeresői járadék folyósítási idejüket kimerítették,
- b) akik min. 200, max. 364 nap munkaviszonnyal rendelkeznek és
- c) akiknek a kérelem benyújtásakor a rájuk irányadó nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb 5 év hiányzik és a legalább 140 napra megállapított álláskeresői járadék folyósítási idejüket kimerítették.

Álláskeresői járadékban részesülők: álláskeresői járadékban az részesülhet, aki

- a) álláskeresőnek minősül,
- b) az álláskeresővé válását megelőző öt éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik,
- c) rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra nem jogosult, továbbá táppénzben nem részesül,
- d) munkát akar vállalni, de önálló álláskeresőse nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

Az Önkormányzat által biztosított szociális rászorultságtól függő támogatási formák:

a) települési támogatás

- aa) lakhatási támogatás
- ab) ápolási támogatás
- ac) gyógyszer-támogatás

b) rendkívüli települési támogatás

- ba) eseti krízistámogatás
- bb) temetési támogatás
- bc) gyermekszületési támogatás
- bd) szociális célú tűzifa támogatás

c) köztemetés

Személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatások:

- a) étkeztetés
- b) tanyagondnoki szolgálat
- c) házi segítségnyújtás

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	18	3,96%	3	16,67%
2017	16	3,46%	2	12,50%
2018	20	4,39%	4	20,00%
2019	15	3,39%	4	26,67%
2020	18	4,24%	6	33,33%
2021	21	4,76%	4	19,05%

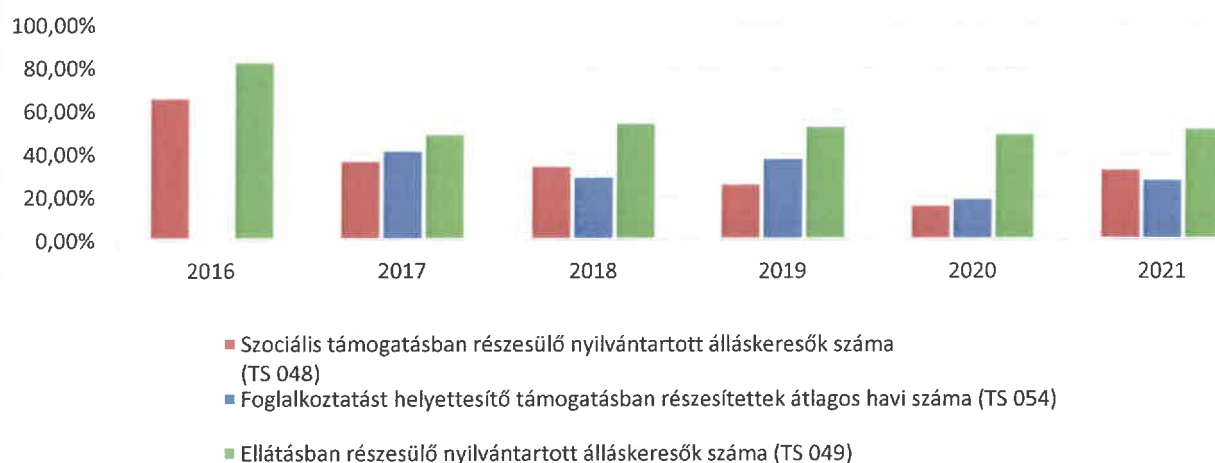
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	12	66,67%	n.a.	-	15	83,33%
2017	6	37,50%	7	42,13%	8	50,00%
2018	7	35,00%	6	29,75%	11	55,00%
2019	4	26,67%	6	38,40%	8	53,33%
2020	3	16,67%	4	19,67%	9	50,00%
2021	7	33,33%	6	28,48%	11	52,38%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Passzív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma a 15-64 év közötti népesség arányában II. (%)

A nyilvántartott álláskereső és a foglalkozást helyettesítő támogatásban részesülők száma is hol csökkenést, hol növekedést mutat, nem figyelhető meg egyértelmű tendencia, viszont nagyságrendileg nem nagy az eltérés egyik irányban sem.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	n.a.
2017	2
2018	2
2019	2
2020	2
2021	1

Forrás: TeIR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	425	0	0,00	50,59	38,35	42,35
2017	426	1	2,35	50,47	38,26	42,25
2018	425	0	0,00	50,35	38,82	43,76
2019	425	0	0,00	50,35	39,29	44,24
2020	425	0	0,00	50,35	39,29	44,24
2021	425	0	0,00	50,35	39,29	44,24

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

A bérlakás legfontosabb jellemzője, hogy lakhatást biztosít a rászorulóknak, nem tulajdont.

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány							
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2016	425	50	12.	0	2.	0	10
2017	426	50	12	0	2.	0	10
2018	425	50.	12	0	2	0.	10
2019	425	50	12.	0	2	0	10.
2020	425	50	12	0	2	0.	10
2021	425	50	12	0	2	0	10

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

b) szociális lakhatás

A szociális lakhatás megnevezés társadalmi felelősségvállalásból fenntartott bérlakást takar, mely olyan személyek számára biztosít megfelelő lakhatási viszonyokat, akik arra rászorulnak.

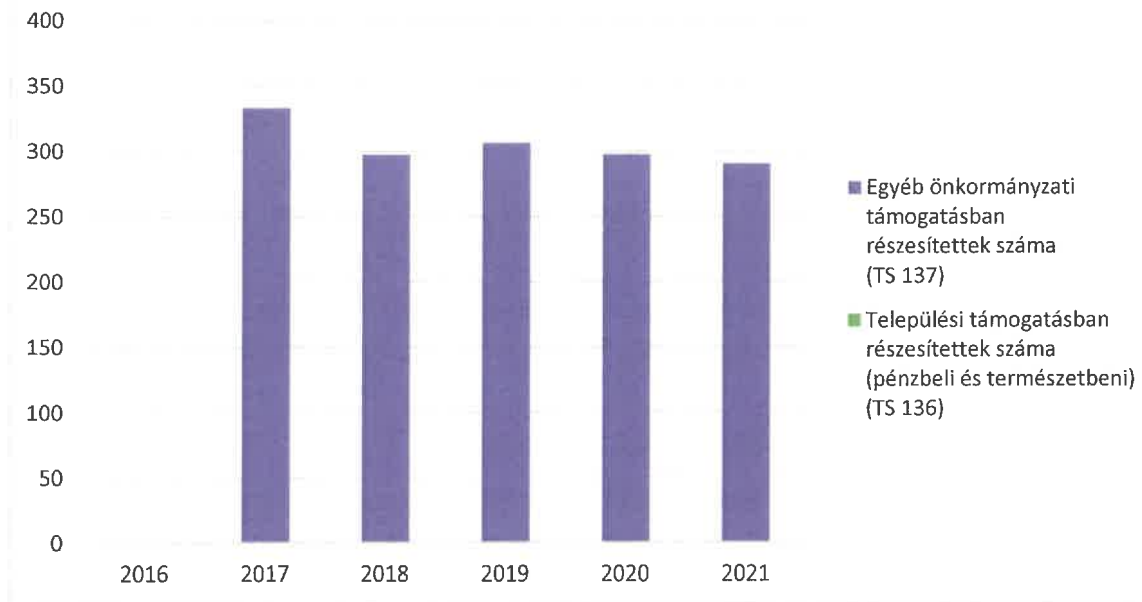
c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	20	n.a.
2017	15.	334
2018	12.	298
2019	11	307
2020	7	298
2021	7	291

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Lakhatást segítő támogatások

Statisztikai adatok alapján a településen 425 lakás található, belterületen néhány, külterületen több összesen 50 db mely már nem lakott, felújítás hiányában már lakhatásra alkalmatlan. Kevés lakást tud a tulajdonosa felújítani, komfortossá tenni, ezért az önkormányzati jelenlegi szociális és bérlakás állományához vásároltunk még, így jelenleg 12 db van a település tulajdonában. Bérleti igény folyamatos, emelkedési tendencia várható. Lakásvásárlási támogatással a település a rászorulókat, fiatal házасokat, családot alapítókat segíti abban, hogy a településen tudjon élni.

f) eladósodottság

Az önkormányzat a településen élő állampolgárok eladósodottságáról nem rendelkezik információkkal.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);
- a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;
- a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

Településünkön nincsenek telepek, illetve szegregátum.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény értelmében a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátási körében gondoskodik:

- háziorvosi ellátásról 1 háziorvosi vegyes (gyermek, felnőtt) praxis 1 orvossal látja el a feladatot
- a fogorvosi alapellátás településünkön biztosított, sürgősségi ellátást Halas-Dent Kft. biztosítja
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás 19 órától -07 óráig a /betegellátás/ központi ügyelet, 0-24 óráig sürgősségi betegellátás a Kiskunhalasi Semmelweis Kórház épületében vehető igénybe
- védőnői teendőket 1 fő védőnő napi 4 órában látja el
- az évtizedek óta működő kézi patika helyett munkanapokon H-P nyitva tartó gyógyszerár került kialakításra, ami szélesebb körű kínálatot biztosít a betegek számára

Falunk büszkesége, hogy a felsorolt egészségügyi szolgáltatások egy újonnan átadott egészségügyi centrumban a mai kor igényeit mindenben kielégítő modern épületben áll a lakosság rendelkezésére.

Az épületben kialakításra került egy sószoza, mely szintén a lakossági igényre került megépítésre. Szervezetten iskolai, óvodai csoportok is látogathatják.

Szakrendelő intézetekbe történő beszállítást rászorultság, egészségügyi állapot figyelembevételével a tanyagondnoki szolgálat nagyban segíti, mindenki eljut a megfelelő egészségügyi intézetekbe.

Szociális alapszolgáltatásként a településen tanyagondnoki szolgálat működik, házi segítségnyújtás, családsegítő szolgálat, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, szociális étkezés, melynek keretében az Önkormányzat kedvezményes ebédet biztosít a nyugdíjaskorú lakosoknak és ami talán egyedülálló, hogy a 70 éven felüli lakosainknak még kedvezményesebb áron biztosítja az ebédet, valamint működik a 40 férőhelyet biztosító idősek otthona., mely már nem önkormányzati fenntartású.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Kovai szerint „több mint 10 év a különbség a legjobb és a legrosszabb gazdasági helyzetű területeken élők várható élettartama között.”²²

²² KOVAI Cecília: Az etnicitás szerepe az egészségyenlőtlenségek magyarázatában, és a hozzáférés esélyei a magyarországi hátrányos helyzetű csoportoknál Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Budapest, 2017. p. 229.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	1	0	0	0	n.a.	n.a.
2017	1	0	0	0	21	0,83
2018	1	0	0	1	18	0,59
2019	1	0	0	1	23	0,00
2020	1	0	0	1	24	0,00
2021	1	0	0	1	18	0,89

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A településen nincsenek szűrővizsgálat, a 12 km-re lévő Kiskunhalasra kell utazni.

A kisgyermek és iskoláskorú gyermekek számára kötelező szűrővizsgálatok védőnő bevonásával rendszeresen megtörténik. A védőnő ellátja a 0-6 éves korú gyermekek évenkénti státusz vizsgálatát, az általános iskolások kötelező szűrővizsgálatát, valamint prevenció előadásokat tart az általános iskolásoknak.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A településen ilyen intézmény nincs. A fejlesztő ellátás a nevelési-oktatási intézmények keretén belül az alapító okiratokban meghatározott esetekben megoldott. (SNI, BTMN) Egyéb esetben a Bács- Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Kiskunhalasi Tagintézményéhez, valamint a Kiskunhalasi Református Egységes Pedagógiai és Módszertani Intézményhez lehet fordulni. Az ide járó gyermekek pontos számáról nincs információ. A településen lévő szolgáltatások a törvényi előírásoknak megfelelőek. Azokat a gyermekeket, akiket a nevelési-oktatási intézmény nem fogadhat legközelebb a 12km-re található Kiskunhalas városba kell a szülőnek behordani. Ez sok esetben problémát jelent a szülőknek időben és anyagilag egyaránt.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az étkeztetést az önkormányzat látja el vállalkozó bevonásával. Ezen belül folyik a szociális étkeztetés, a bölcsődés, óvodáskorú és iskoláskorú gyermekek étkeztetése.

A tanyagondnok szállítja a meleg ételt az igénylők részére.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az Önkormányzat 1 sportpályával rendelkezik. A település lakossága számára egész évben nyitva áll.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szociális szolgáltatások keretén belül a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások közül településünkön a lakosságszám alapján az önkormányzat köteles biztosítani:

- Étkeztetést
- Házi segítségnyújtást

A házi segítségnyújtás és a család – és gyermekjóléti szolgáltatás a Halasi Többcélú Kistérségi Társulás keretein belül működik.

A településen nagy külterületi tanyás területekre tekintettel tanyagondnoki szolgálat működik.

Megállapítható, hogy Zsana Önkormányzata valamennyi, a jogszabályokban kötelezően előírt ellátást biztosítja.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A hátrányos megkülönböztetés tiltott az önkormányzat számára Ebktv.-ben felsorolt védett tulajdonságok alapján. Az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése kötelezi az önkormányzatot közszolgáltatásai nyújtása esetén.

j) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Az Önkormányzat szociális étkezés keretében a 70 éven felüli lakosoknak még kedvezményesebb áron adja az ebédet.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

Településünkön a közösségi élet színtere a művelődési ház és az azt körülvevő park. Különböző kulturális műsorok, programok, játékonysági bálók kerülnek megrendezésre, melyeknek már hagyománya van. Itt készül fel fellépéseire a helyi népdalkör, polgárőr egyesület gyűléseket tart, családi rendezvényeknek ad helyet, asszonytorna stb.

Nyilvános közösségi számítógépes (6 db géppel) internet hozzáférés, fénymásolás, szkennelés biztosított a lakosságnak munkanapokon hivatalos ügyintézésre is. A gépek száma elegendő, nincs torlódás.

A művelődési ház épületében működik a községi könyvtár. Ez az épület helyet biztosít az önművelődést, a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló rendezvényeknek, civil szervezeteknek.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
1	nem	445	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Tábla:3.7.1.

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Etnikai konfliktusok az elmúlt években nem fordultak elő.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Nem élnek nemzetiségek a településen.

e) helyi lakossági önszerveződések.

Az óvoda és mini bölcsődében és az általános iskolában is működik szülői munkaközösség, társadalmi munkával részt vesznek az óvoda, iskola festésében, kisebb javításokat végeznek, rendezvényeket szerveznek, és azokon biztosítják a gyermekek étkezését, jótékonyági rendezvényeket szerveznek az iskola, óvoda bevételeinek növelése és ezáltal a gyermekekre fordítható összeg növelése érdekében.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Nincs roma nemzetiségi önkormányzat a településen.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Rászorulók részére történő információ szolgáltatás	Minden rászoruló teljeskörű információval rendelkezzen az önkormányzat által jogszabály alapján nyújtható támogatásokról
Munkanélküliek helyzetének segítése tájékoztatással	A rászorulóknak megfelelő tájékoztatás nyújtása, családsegítővel történő együttműködés
Anyagi okok miatt fűtési nehézségek	rászorulók települési támogatás keretében szociális tüzfával való segítése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

„Az esélyteremtés szempontjából a hátrányos helyzetű gyermekek problémáinak megjelenése különösen két nagy területre osztható a kezelés helye alapján: a szociális és az oktatási társadalmi alrendszerre. Valójában e két terület számos területen átfedést mutat, mely természetükből kifolyólag nem jelenti azt, hogy e problémák a családok, települések, járások, megyék, egyszóval az ország minden területén egyenlő mértékben jelentkeznek. Természetesen e problémákat a családoknak természetük szerint, és az állam különböző alrendszereinek is jogszabályban előírt módon kezelniük kell, hogy ne növekedjenek a társadalmi különbségek. A szocio-kulturális helyzetből adódó problémák megoldás hiányában aggregálódnak, és a későbbiekben megterhelik a szociális, egészségügyi, végső soron az egyénnel kapcsolatban kerülő valamennyi társadalmi alrendszert. Egyes társadalomtudósok szerint a gyermekkori problémák kezeletlensége a későbbiekben hétszer annyiba kerül a társadalomnak. Családban a felnőttek képességeik szerint járulnak hozzá gyermekeik fejlődéséhez, azonban jelentős, leküzdhetetlen akadályok esetén, a gyermekvédelmi jelzőrendszer jelzésére vagy szülői kérésre az államnak, illetve alkalmazottainak segíteniük kell.” A gyermekek támogatásában szakmai oldalról a pedagógusok munkája kiemelkedő, mert az adaptív pedagógia jellemzője, hogy a gyermek igényeiből indul ki, és csökkent a társadalmi hátrányaikat. Az eredményes tanulás segítésének elvei között a tanulási környezet címszó alatt megtaláljuk az esélyteremtés alapelvét is. Állíthatjuk azt is, hogy a „szegény és alacsony végzettségű családok gyermekei nagyobb valószínűséggel esnek ki az iskolából, tovább örökítve ezzel a társadalmi különbségeket.” Az esélyteremtésre fokozott mértékben van szükség, mert az idősorok azt mutatják, hogy Magyarországon 2012-2019 között 2 %-ról 3 %-ra nőtt a pszichés fejlődési zavarral élő gyermekek aránya az összes tanuló között, azon belül pedig 44-ről 52% - ra nőtt az SNI-vel rendelkező gyermekek száma, tehát a probléma egyre növekvő számú feladattal látja el a közoktatási intézményeket, annak pedagógusait. Véleményünk szerint a települési önkormányzatoknak a helyi köznevelési közoktatási intézmények évekre lebontott intézményi esélyegyenlőségi intézkedési tervére lenne szükségük a gyermekek helyzetének átláthatósága érdekében. (Gyermekecsélek körét tartalmazzák az iskolák pedagógiai, ill. gyermekvédelmi programjai is). Igaz, hogy a HEP Fórumoknak az iskolák vezetői állandó meghívottjai, akik ezen információk lehető legszélesebb körével rendelkeznek.”²³

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

²³ MAKKOS Nándor: Önkormányzatok gyermekek esélyteremtésével kapcsolatos felelősségéről JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXIV. évfolyam 5. pp 36-40 (2022).

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	392	371	763	51,38%	48,62%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			27	3,54%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	54	43	97	7,08%	5,64%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	9	8	17	1,18%	1,05%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

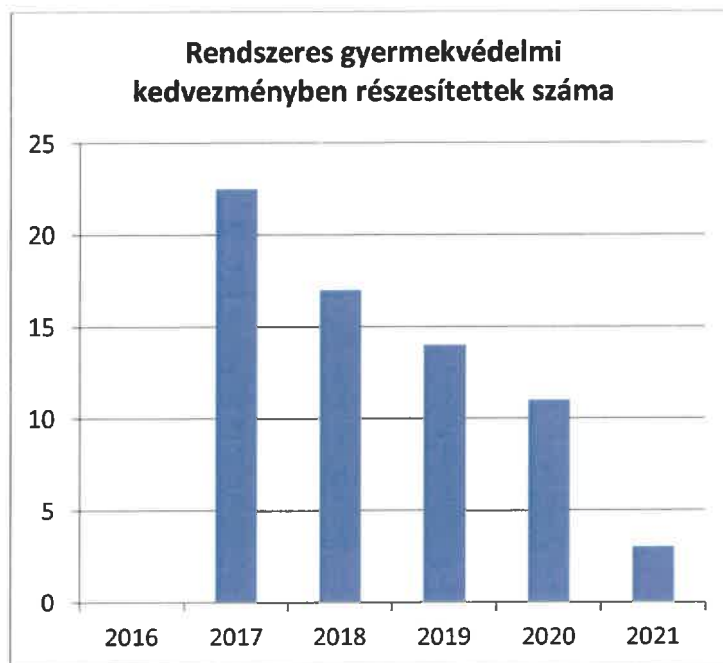
4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	0	n.a.
2017	0	n.a.
2018	0	n.a.
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők, valamint

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	n.a.
2017	23
2018	17
2019	14
2020	11
2021	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

2021-ben a védelembe vett gyermekek száma 0 fő, a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma: 0fő, 3 fő gyermek részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, ebből hátrányos helyzetű gyermek 1 fő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek 1 fő volt.

A hátrányos helyzetű gyermeket nevelő családokban az egy főre eső jövedelem nem éri el 38.475,-Ft, egyedül nevelő szülő esetében 41.325 Ft. Szociális helyzetük nehéz, lakhatási körülményeik szegényes. Az önkormányzat segítséget nyújt a rászoruló családoknak. A rászoruló gyermekek ingyen étkeznek óvodában, iskolában. Nyáron sem maradnak meleg étel nélkül. Az

önkormányzat óvoda- iskolakezdési támogatást, valamint tanulmányi ösztöndíjat nyújt. A tankönyvek ingyenesek.

Családsegítő és gyermekjóléti szolgálatunk, illetve a védőnő folyamatosan figyelemmel kísérik ezen családok gyermekeit.

2013. szeptember 1-ei hatállyal a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek fogalma és e tény fennállásának megállapítása, a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben került szabályozásra.

Hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő, a gyermeket egyedül nevelő szülő, illetve a gyám legmagasabb iskolaivégzettsége alacsony- (az alacsony iskolai végzettség igazolása a kérelmen megtejt önkéntes nyilatkozattal történik)

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket nevelő szülők bármelyike vagy a gyám a szociális törvény szerinti aktív korúak ellátására (foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy rendszeres szociális segély) jogosult vagy a kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként tartotta nyilván a munkaügyi központ- (az alacsony foglalkoztatottság fennállását az eljáró hatóság ellenőrzi)

- a gyermek az eljárás során felvett környezettanulmány szerint félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében fenti három körülmény közül (alacsony iskolai végzettség; alacsony foglalkoztatottság; elégtelen lakókörnyezet, lakókörülmeny) legalább kettő fennáll.

A hátrányos helyzetű gyermekek az étkeztetés, tankönyvellátás, oktatás, alacsony művészetoktatás, szakképzés, kollégiumi ellátás területén élveznek további kedvezményeket.

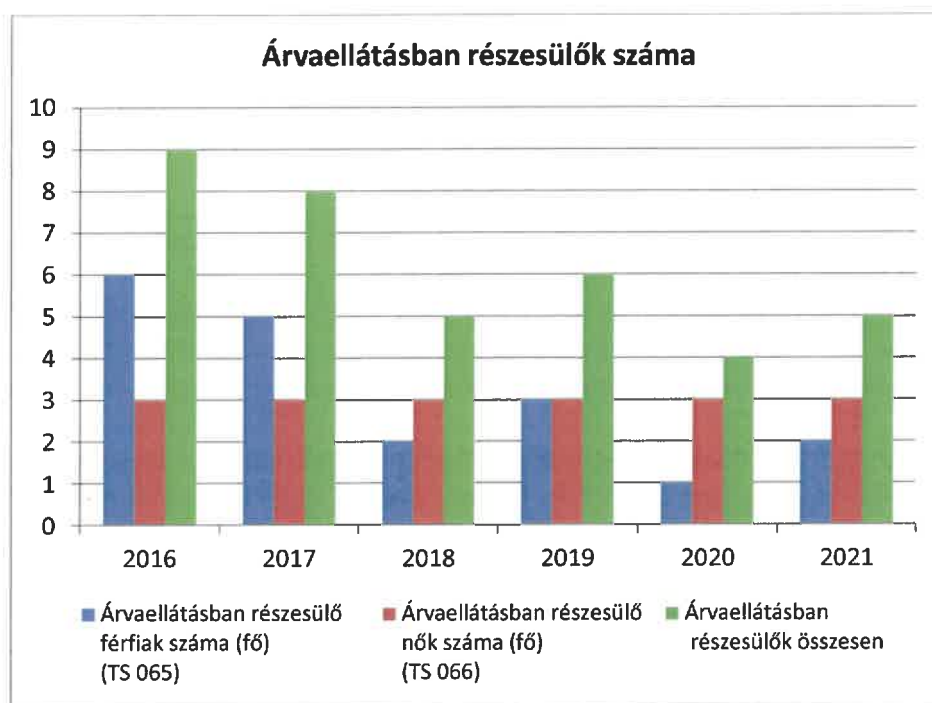
A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek a kötelező óvodai felvétel, az oktatás, alacsony művészeti iskola, Útravaló ösztöndíjprogram, Biztos Kezdet Gyerekház igénybevétele, felzárkóztató programok, a középiskolai szakkollégium, a felsőoktatási intézmény mentorprogram, felsőoktatási intézmény kiegészítő ösztöndíj program, felsőoktatási felvételi eljárás területén kaphatnak kedvezményeket.

Településünkön a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számában csökkenés mutatkozik, mely valószínűleg a minimálbér évről-évre való növekedésének, valamint az elmúlt években több rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek elköltözésének köszönhető.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	6	3	9
2017	5	3	8
2018	2	3	5
2019	3	3	6
2020	1	3	4
2021	2	3	5

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	17	12	2	n.a.	n.a.	n.a.
2017	22	8	2	n.a.	n.a.	n.a.
2018	20	6	4	n.a.	n.a.	n.a.
2019	20	4	3	n.a.	n.a.	n.a.
2020	18	1	4	n.a.	n.a.	n.a.
2021	17	0	4	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők gyermekek iskolai étkezése az általános iskolában díjmentes. Óvodai étkezés a legtöbb gyermeknek ingyenes. A hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szünidei étkezése díjmentesen biztosított.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Nincs tudomásunk ilyen esetről.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Nincs tudomásunk ilyen esetről.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Nincs a településen szegregált, telep szerű lakókörnyezet.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

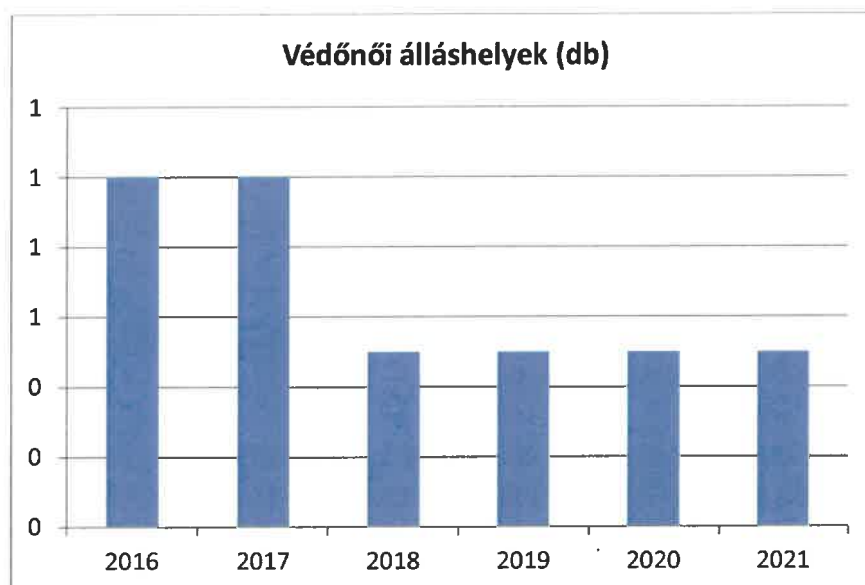
A védőnő feladata a nővédelem, ezen belül a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében részvétel, a népegészségügyi célú méhnyak szűrés végzése, a várandós anyák gondozása a külön jogszabályban foglaltak szerint, a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, a szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban, az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekek gondozása.

Védőnői szolgálat 1 fő védőnővel működik heti 20 órában. A családokat rendszeresen látogatja.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	1	18	18
2017	0,5	23	23
2018	0,5	22	22
2019	0,5	15	15
2020	0,5	36	36
2021	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A házi orvos személyes és folyamatos orvosi ellátást nyújt az egészségi állapot megőrzése, a betegségek megelőzése és gyógyítása céljából. A házi gyermekorvos az ellátást a 14. életévét be nem töltött személyek számára biztosítja, de felkérésre a 14–18. év közötti személyeket is elláthatja. A gyógyító-megelőző alapellátás keretében a házi orvos és házi gyermekorvos feladatkörébe tartozik az egészséges lakosság részére nyújtott tanácsadás és szűrés, a beteg vizsgálata, gyógykezelése, egészségi állapotának ellenőrzése, orvosi rehabilitációja, illetve szükség esetén szakorvosi vagy fekvőbeteg-gyógyintézeti vizsgálatra, gyógykezelésre való utalása.

Házi gyermekorvosi szolgálat vegyes házi orvosi praxis keretében kerül ellátásra. Szakrendelések a közeli városokban érhetők el /Szeged 45 km, Kiskunhalas 15 km/

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyermekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyermekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	1	0	0	n.a.	n.a.
2017	1	0	0	n.a.	n.a.
2018	1	0	0	n.a.	n.a.
2019	1	0	0	n.a.	n.a.
2020	1	0	0	n.a.	n.a.
2021	1	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

- b) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Szintén az előző pontban leírtak alapján vehető igénybe. Kiskunhalasi Nevelési Tanácsadó látja el a zsanai gyerekeket pedagógus szakvéleménye alapján. A Kiskunhalasi Kistérségi Társulással kötött megállapodás alapján heti 1 alkalommal gyógypedagógus, logopédus foglalkozik a gyerekekkel.

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A gyermekjóléti szolgáltatás feladatát a Halasi Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásában lévő Család – és Gyermekjóléti Szolgálat látja el. 1 fő családsegítő végzi a településen a feladatokat rész munkaidőben.

- e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

A gyermekek napközbeni ellátása a mini bölcsőde és az óvodai nevelés keretén belül valósul meg.

A Gyvt alapján²⁴ a bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától 3, de legfeljebb negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig nevelhető és gondozható. A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni

- a) - ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll -
- aa) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,
- ab) a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,
- ac) az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és
- b) a védelembe vett gyermeket.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	7	12
2019	7	4
2020	7	4
2021	7	6

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

²⁴ 1997. évi XXXI. törvény [Gyvt.] VII/C. Fejezet, Gyermekek napközbeni ellátása.

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	7	7	0	0
2019	0	0	0	0	7	7	0	0
2020	0	0	0	0	8	6	0	0
2021	0	0	0	0	8	3	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) gyermekvédelem;

A Kiskunhalasi Kistérség látja el a családsegítő és gyermekjóléti feladatokat.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Családsegítés, szociális munka, család- és gyermekjóléti szolgálat célja a szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került személyek és családok életvezetési képességének megőrzése, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, valamint a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése. A családsegítésben nyújtott szolgáltatások személyes szociális szolgáltatások, amelyek a szociális munka eszközeire és módszereire építenek.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A település gyermeklétszámából adódóan ezek e tevékenységek az iskola, óvoda, művelődési ház által szervezett rendezvényeken keresztül vehető igénybe életkornak megfelelően, ezeknek is már hagyománya van. Családias hangulatúak, nyitottak az intézmények, szívesen fogadják az érdeklődőket. Az általános iskolában (1-4 évfolyammal működik) a gyerekek részt vehetnek számítástechnika, angol és néptánc szakkörökön. Az óvodában is van néptánc foglalkozás.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A gyermek életkorának megfelelő intézményi gyermekétkeztetést kell biztosítani a bölcsődében, óvodában, a nyári napközis otthonban, az általános és középiskolai kollégiumban, az általános iskolai és a középfokú iskolai menzai ellátás keretében, a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó fogyatékosok nappali intézményében. A gyermekeknek juttatott ingyenes vagy kedvezményes étkezés biztosítása eszközként szolgál a gyermekszegénység csökkentéséhez, a gyermekek alapvető szükségleteinek biztosításához. Emellett a bölcsőde és az óvoda zárva tartása, valamint az iskolában a nyári szünet és a tanítási szünetek időtartama alatt is biztosítani kell az ingyenes szünidei gyermekétkeztetést a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;
- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Az általános iskolában tanulóknak a tankönyvek ingyenesek. Az óvodás, általános iskolás, a közép- és felsőfokú intézményekben tanulók és hallgatók részére minden évben óvoda- és iskolakezdési támogatás nyújt az önkormányzat, valamint ösztöndíjat nyújt a rendeletben meghatározott tanulmányi átlagot elért tanulóknak.

A szünidei gyermekétkeztetés keretében 0-18 éves korú, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére meleg ételt biztosítunk az évközi és a nyári szünetekben.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

Az óvodai nevelést a gyermekek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig kell biztosítani. A települési önkormányzatnak helyben kell gondoskodnia az óvodai nevelésről, ha legalább nyolc óvodáskorú gyermek rendelkezik az adott településen lakóhellyel, és a demográfiai adatok alapján feltételezhető, hogy ez a létszám legalább három évig fennmarad, valamint, ha a szülők ezt igénylik.

Iskolánk sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási problémákkal küzdő gyermekeket is fogad.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógy pedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógy pedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	19	6	31,58
2017	22	6	27,27
2018	20	2	10,00
2019	21	1	4,76
2020	22	0	0,00
2021	19	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók

Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	n.a.	1	3,85
2017	n.a.	0	0,00
2018	n.a.	3	12,00
2019	n.a.	1	5,00
2020	n.a.	0	0,00
2021	n.a.	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	5	6
2017	3	6
2018	0	9
2019	4	7
2020	1	1
2021	1	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az óvoda heti 1 órában logopédust foglalkoztat a Nevelési Tanácsadó megbízásából, az általános iskola utazó gyógypedagógus segítségét veszi igénybe.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	0	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	1	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	25	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	1	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	7	17
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	20	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	2	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	2	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	2	0
Kisegítő személyzet	0	0

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	24	1	50	1	19	0	0	19
2017	23	1	25	1	22	0	0	22
2018	19	1	25	1	20	0	0	20
2019	17	1	25	1	21	0	0	21
2020	23	1	25	1	22	0	0	22
2021	n.a.	1	25	1	19	0	0	19

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	0	2	1	13,00	15,38
2017	0	2	1	11,50	26,09
2018	0	2	1	12,50	24,00
2019	0	2	1	10,00	20,00
2020	0	2	1	7,50	13,33
2021	0	1	1	16,00	31,25

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az általános iskola 1-4 évfolyammal működik, a 2021-2022-es tanévben 17 gyermek járt az intézménybe, BTM/SNI 1 fő volt.

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Hátrányos megkülönböztetés, elkülönítés a nevelés, oktatás területén nincs. Szegregációval nem találkozunk.

- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Községünkben egy iskola 1-4 évfolyam és egy mini bölcsőde és óvoda működik. Az iskolai eredményességet és az oktatás hatékonyságát vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a nevelés és oktatás minősége, eredményessége nem marad el a szomszéd településektől.

- e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

Az önkormányzat alkalmanként rendkívüli települési támogatásban részesíti a nehéz helyzetben lévő, gyermekeket nevelő családokat.

Iskolai év kezdetén az iskolás és óvodás korú gyermekek óvoda-iskolakezdési támogatást kapnak.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	30
2017	n.a.	n.a.	n.a.	20
2018	n.a.	n.a.	n.a.	12
2019	n.a.	n.a.	n.a.	15
2020	n.a.	n.a.	n.a.	3
2021	n.a.	n.a.	n.a.	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

Az óvoda, az általános és a középfokú iskola a hátrányos helyzetű, és a tehetséges gyermekek számára személyiségfejlesztő, felzárkóztató, tehetséggondozó óvodai, iskolai fejlesztő programot szervez. A felkészítés magában foglalja az oktatás méltányossága révén, segítő pedagógiai tevékenység által a tanulók iskolai sikerességének elősegítését, társadalmi-gazdasági helyzetből eredő hátrányaik enyhítését, a tanulói közösségfejlesztést, a család bevonását és támogatását, valamint az esélyteremtést hatékonyan támogató intézményfejlesztést és folyamatos módszertani megújulást. Képesség kibontakoztató felkészítést valamennyi csoportban, évfolyamon, osztályban meg kell szervezni. Az óvodai, iskolai fejlesztő programot az intézmény a miniszteri rendeletben erre kijelölt szervezet szakmai támogatásával szervezi meg. E szakmai szolgáltatás kiterjed az Ebktv. 31. §-a szerinti helyi esélyegyenlőségi program és a köznevelési esélyegyenlőségi intézkedési terv céljai összhangjának támogatására is.²⁵

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Szabadidő hasznos eltöltésére irányuló szervezett programok	A már megszokott művelődési ház vezetője által szervezett programok bővítése, pályázati lehetőségek
Internetelérés hiánya	Okos-pad beszerzése pályázati forrásból

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban a nők esélye új kihívások előtt áll. A magyar családok lassan vetik ugyanis le a szokást, hogy az idősekről való gondoskodás csupán a nők kötelezettsége. Azon kívül a gyermek a családban a női természet következtében általában jobban kötődik az anyához, aki a modern korban már, mint teljes értékű munkavállaló is szerepet kap. A nők e kettős, nekik tulajdonított és természetes szerepe, valamint az európai, de különösen a magyar háztartások gazdasági kihívásai is súlyosbítják a családanyák gazdasági és szociális helyzetét, akiknek e terheket úgy tűnik, hogy viselniük kell, és azt össze kell egyeztetniük munkavállalásukkal. A társadalomnak kötelessége a jogalkotás útján is enyhítenie e terheken.²⁶

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést több jogszabály is tiltja, ezek között is kiemelt szerepet foglal el az Alaptörvény és a Munka Törvénykönyve.

A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 50 év feletti nők,
- a pályakezdő nők a szakmai tapasztalat hiánya miatt,
- a gyeseen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

Zsánán a közszférában – közoktatás, közigazgatás, közművelődés, szociális és egészségügyi ellátás – lényegesen magasabb a nők aránya, mint a férfiaké. A kisgyermekes nők munkába állását bölcsődei és óvodai szolgáltatás segíti.

A községben élő nők közül sokkal kevesebb a foglalkoztatott, mint a foglalkoztatott férfi. A munkanélküli nők aránya mindig magas.

²⁵ Forrás: 20/2012. (VIII. 31.) EMMI r. 171. - 173. §

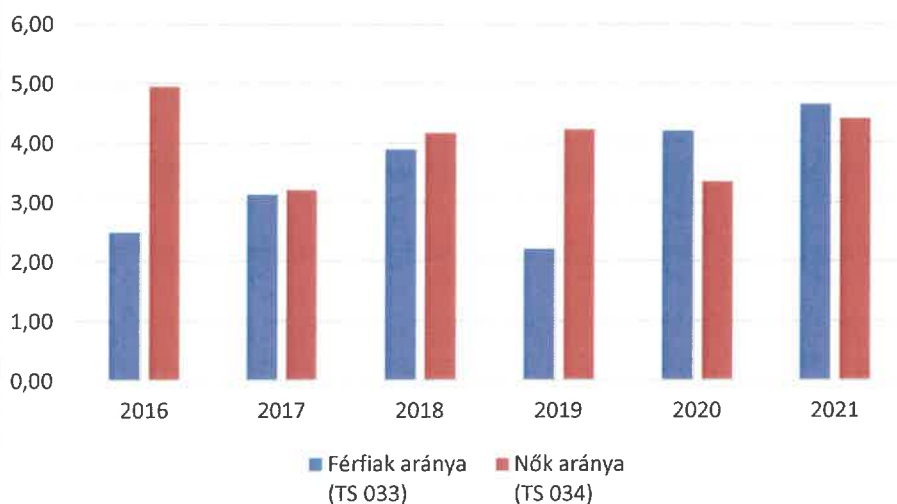
²⁶ MAKKOS Nándor: Nők esélyegyenlőségéről JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXIV. évfolyam 6. pp 36-40 (2022).

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint
(a 3.2.1. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	2,49	4,95	3,72%
2017	3,13	3,21	3,17%
2018	3,89	4,17	4,03%
2019	2,21	4,23	3,22%
2020	4,2	3,35	3,78%
2021	4,65	4,41	4,53%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Munkanélküliség nemek szerint

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	38,89	57,14
2017	62,5	70
2018	45	66,67
2019	66,67	70
2020	55,56	60
2021	61,9	53,85

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	18	0
2017	16	0
2018	20	2
2019	15	0
2020	18	0
2021	21	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

c) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kiskunhalasi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály közvetítésével megoldható

d) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az országos statisztikához hasonlóan az alacsony iskolai végzettség negatívan hat a nők elhelyezkedési esélyeire

g) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A közszférában nem jelenik meg, a vállalkozói szférára nem rendelkezünk információval

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetésében az óvoda, iskola vezetése nyitvatartási időket tekintve maximálisan családbarát, egyedi igényeket is figyelembe véve segíti, hogy a nők az anyák munkalehetőségei emiatt ne sérüljön. Férőhelyhiányról /óvoda, / intézményeinkben nem beszélhetünk, a rugalmas munkaidő nem került bevezetésre. 2018.év január 1-től megkezdte működését az óvoda épületében kialakított mini bölcsőde, segítve ezzel az anyák szülés utáni mielőbbi munkavállalási lehetőségét.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	1	18	18
2017	0	23	23
2018	0,5	22	22
2019	0,5	15	15
2020	0,5	36	36
2021	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyermekek száma
	db	Fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	7	12
2019	7	4
2020	7	4
2021	7	6

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	7	7	0	0
2019	0	0	0	0	7	7	0	0
2020	0	0	0	0	8	6	0	0
2021	0	0	0	0	8	3	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnő feladata a növekedés, ezen belül a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében részvétel, a népegészségügyi célú méhnyak szűrés végzése, a várandós anyák gondozása a külön jogszabályban foglaltak szerint, a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, a szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban, az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekek gondozása.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Nincs tudomásunk ilyen jellegű problémáról.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Az Szt. alapján a családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.²⁷

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Zsanán az intézményvezetők nők, viszont a Képviselő-testület tagjai között csak egy nő van.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Nincs tudomásunk ilyen jellegű problémáról.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Anyák elhelyezkedésének segítése	Lehetőségek felkutatása a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat bevonásával
Krízishelyzetben lévő anyák tájékoztatása	Tájékoztatás a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat bevonásával

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

Idős embereknél is az emberi méltóság, szociális biztonság érdekében hosszú távú, világos programokra van szükség.

A 65 év felettek száma 1,66 milliőről 1,89 millióra, aránya 16,6%-ról 19,3%-ra nőtt 2010-ről 2019-re.²⁸ A demográfiai helyzet változása „erőteljes hatással van a szociális védelmi rendszerekre, nyomás alá helyezi a nyugdíjrendszerek fenntarthatóságát, és megnöveli az igényt a tartós időskori ápolás-gondozásra.”²⁹ Az idősödő társadalomban nő a jelentősége a kor alapú diszkriminációnak (ageizmusnak). „Az idősödés nemcsak a gazdaságilag fejlett és fejletlenebb társadalmakban okoz különböző gondokat, hanem különböző kezelést követel egyazon államon belül is konjunktúra és válság idején. A gazdasági krízisek befolyásolják a munkaerő piacot, ahol

²⁷ 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 64. § (1) bek.

²⁸ MNTFS 2030. p.70.

²⁹ MNTFS, 2030. p.19.

jelen vannak a munkaerőpiacra belépni kívánó fiatalok, és az azt elhagyni kívánó, és elhagyni nem kívánó idősebb munkavállalók.”³⁰

Az időügynek választ kell adnia számos lényeges, és sürgető³¹ kérdésre:

Különösen a feminizációra. A demográfiai trendek régóta a nők hosszabb életkilátásait mutatják, és a nők, akik jövedelme még mindig kisebb, mint a hasonló képzettségű és munkakörű férfiaké, idősen is kisebb nyugdíjra számíthatnak, előzvegyűlten pedig – ha vannak – gyermekeik vagy a köz támogatására inkább rászorulnak, mint a családban élő idősök.

Választ kell adnia az izolációra, az elmagányosodásra. A gyermekek számának csökkenése és a nukleáris család terjedése miatt az idős emberek egy része elszigetelődik.

Választ kell adnia az ún. Handicap jelenségre. A fogyatékkal élők öregkora nehezebb, mint a társadalmi többségé, sőt a fogyatékosok sok esetben éppen időskorban bontakozik ki, a fehér és a más színű botok, a hallókészülékek, a szemüvegek, a „tolószékek” az idősebb generációk körében gyakoribbak.

Választ követel a gettósodás jelensége. Nem annyira regionális értelemben, mint inkább „leépülő településrész vagy épület” értelmében az idősök által lakott házak, területek a kevésbé trendi, kevésbé ellátott vidékekre helyeződnek, avagy az előregedő környezetet az új típusú szolgáltatások – még akár az iskola is – elkerülik.

Gazdasági, társadalmi és kulturális tökeszegénység. A járadékok és juttatások értékének csökkenése jobban érinti az idősöket, és a szolgáltatásokhoz való hozzáférésüket nehezíti, amely szolgáltatások például a mozgásban akadályozottak esetében létfontosságúak lehetnek az önálló élet lehetőségét például az önálló élelmiszer-beszerzést, avagy a temető vagy az utolsó barátok, rokonok meglátogatását veszélyeztethetik. Amit nem használsz, leépül. Ha nem beszélnek, nem vesznek részt közös cselekvésekben, nem kapnak és nem adhatnak szeretetet, akkor az emberek kulturálisan, mentálisan és fizikailag leépülnek. Generációk tapasztalatai, élményei és érzésvilága múlhat ki – reméljük, nem teljesen nyomtalanul. Ha nem segítik, segítjük, az idősöket például az infokommunikációs technológiák elsajátításában akkor ők az elmagányosodnak.

Választ kell adnunk a legális migráció kérdésére is. A fiatal éveikben szívesen látott, migráns munkaerő a társadalombiztosítás, és teljes kapcsolatrendszere révén a befogadó országban marad időskorában, ahol még sincsen úgy otthon, mint a kibocsátó országában.

Nagyon nagy feladat, hogy a negatív tendenciákat ellensúlyozzuk tudatos politikával, olyan fejlesztésekkel, amelyek képesek választ adni a demográfiai tendenciákra.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

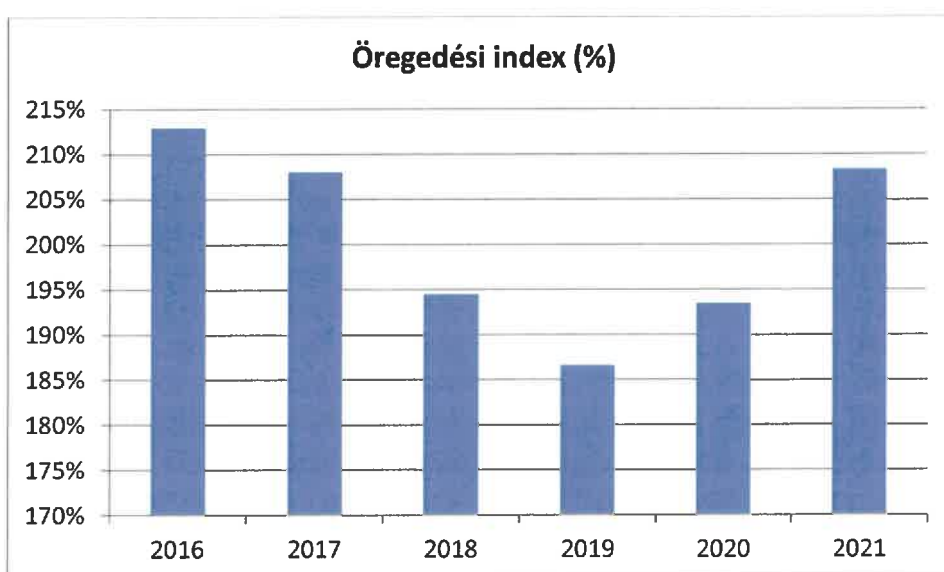
Zsanán a nyugdíjasok száma 175 fő. Az idősök nyugdíjai alacsonyok, különösen a volt mezőgazdasági dolgozóké. A nyugdíjasok között igen magas az egyszemélyes háztartások száma, mely háztartások nagyobb részét özvegy nők alkotják. Az, hogy az idősök hogyan élik meg az évek múlását, az egyedüllétet, nagymértékben függ a társadalom nyújtotta életkörülményektől, az idősökkel szemben tanúsított társadalmi magatartástól. A család fiatalabb tagjai gyakran kevés időt szánnak a velük való törődésre, gyakran távol élnek idősebb családtagjaiktól, illetve a megélhetési gondok miatt több mint 8 órát dolgoznak. A fentiek miatt megnőtt a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény, ezen belül a szociális étkeztetésre, tanyagondnoki szolgálatra, valamint a házi segítségnyújtásra. Jelenleg 59 fő nyilvántartott étkező volt, 20 fő kiszállítással. Kiszállítást a tanyagondnok végzi továbbá feladata a bevásárlás, gyógyszerkiváltás, szakorvoshoz szállítás. Idősök klubja működik civil szerveződésben a szabadidő hasznos eltöltésére.

³⁰ MAKKOS Nándor : Kor alapú diszkrimináció a közszolgálatban JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): 21 5 pp 24-30 (2019). p.24.

³¹ Forrás: BORZA Beáta (szerk.): „Méltóképpen Időskorban” Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának időügyi projektje, Budapest, 2011. p. 6-7.

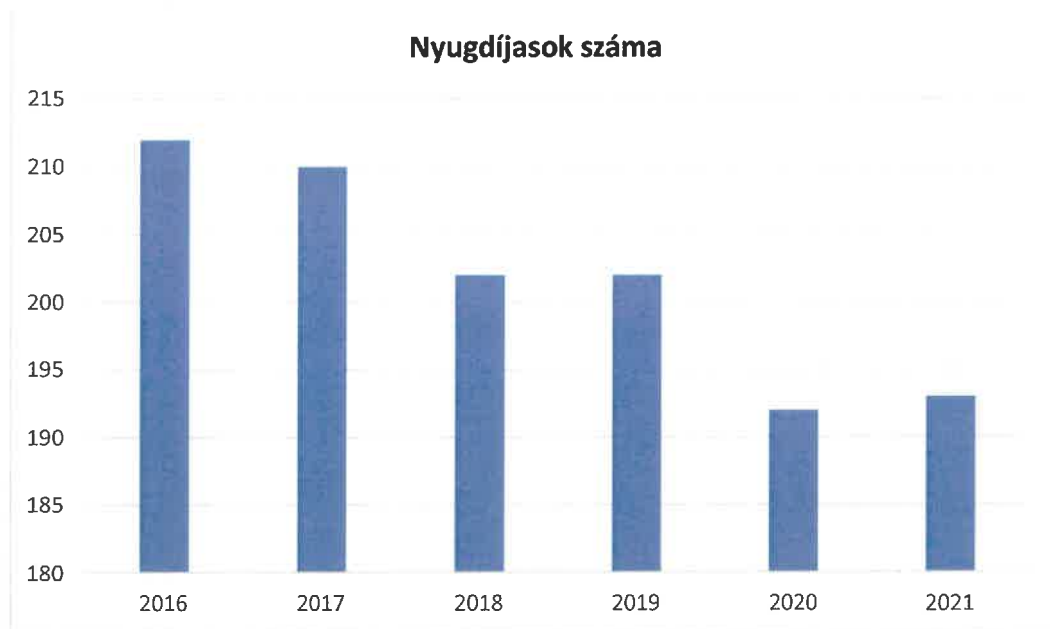
6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	181	85	212,94%
2017	181	87	208,05%
2018	177	91	194,51%
2019	181	97	186,60%
2020	178	92	193,48%
2021	175	84	208,33%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	85	127	212
2017	79	131	210
2018	74	128	202
2019	78	124	202
2020	73	119	192
2021	69	124	193

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	2	0	56	83	1	15	n.a.
2017	2	0	51	87	1	15	2
2018	2	0	52	85	1	16	3
2019	2	0	56	85	1	14	3
2020	2	0	56	83	0	13	3
2021	2	0	51	87	2	13	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Az Flt. 24. §-a értelmében a nyugdíjazáshoz közel álló álláskereső részére nyugdíj előtti álláskeresői segély, valamint költségtérítés jár. Az álláskeresői segély feltételeit a Flt. 30. §-a rögzíti.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

A munkanélküliek közül az 55 éven felüliek aránya magasabb. A munkaerőpiacon ez a korosztály már nem tud érvényesülni, annak ellenére, hogy a nyugdíjkorhatár kitolódott. Ez nem csak településünkön, hanem az egész országban probléma. Megoldás lehet a képzés, átképzés. A foglalkoztatás elősegítése érdekében „Munkahelyvédelmi Akcióterv” került kidolgozásra törvényi szinten. Az akcióterv keretében munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatóinak a meglévő munkahelyek megőrzésére és új munkahelyek létesítésére jelentős mértékű szociális hozzájárulási adókedvezményt nyújtanak. Ez az intézkedés

nagymértékben hozzájárulhat ahhoz, hogy az 55 év felettek ne szoruljanak ki a munkaerő-piacról.

Nyugdíjas korú idősök esetében nem jellemző településünkön a munkavállalás. Mivel családi házas település vagyunk, szinte minden nyugdíjasnak van kertje, amelyet művel, gondoz. Ezzel meg tudja magának termelni a zöldségfélét. Az idősebb, betegbb nyugdíjasok sajnos már ezt a tevékenységet nem tudják művelni.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	18	16	20	15	18	21
41-45 év (TS 042)	Fő	4	4	3	2	0	1
	%	22,22%	25,00%	15,00%	13,33%	0,00%	4,76%
46-50 év (TS 043)	Fő	2	1	1	3	2	4
	%	11,11%	6,25%	5,00%	20,00%	11,11%	19,05%
51-55 év (TS 044)	Fő	4	4	3	2	4	1
	%	22,22%	25,00%	15,00%	13,33%	22,22%	4,76%
56-60 év (TS 045)	Fő	2	1	3	2	2	2
	%	11,11%	6,25%	15,00%	13,33%	11,11%	9,52%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	0	1	1	3	4	4
	%	0,00%	6,25%	5,00%	20,00%	22,22%	19,05%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny idősor, élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A település méretéből adódóan nem elérhető.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz. Azt tudjuk a szakirodalomból, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi lépítések is előbb érik el őket.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idősorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő idősorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	181	0	17	67
2017	181	0	18	68
2018	177	0	18	68
2019	181	0	17	65
2020	178	0	18	64
2021	175	0	18	67

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A házi segítségnyújtás és a falu/tanyagondnoki szolgáltatás, olyan feladata a családsegítésnek, mely nappali melegedőtől távolmaradó idősorúak esetében is biztosítja az idősorúak szociális, és közszolgáltatásokhoz való hozzáférését.

A házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy számára a saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. A szolgáltatás igénybevétele önkéntes. Az ellátás az igénylő, illetve annak törvényes képviselője kérelmére, indítványára történik. Ezt követően felméri az igénylő egészségi, szellemi és fizikai állapotát, megállapítják a gondozási szükséglet mértékét, és ennek megfelelően a szükségletekhez igazodóan állapítják meg a részére nyújtott szolgáltatásokat.

A falu/tanya gondnoki szolgáltatás olyan szociális alapellátási forma, amelyet főállásban, teljes munkaidőben (heti 40 óra), közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott falu/tanya gondnok alkalmazásával és a szolgáltatás jellegéhez igazodó gépjármű üzemeltetésével biztosítanak, csökkentve ezzel az aprófalvak és a külterületi lakott helyek szolgáltatás- és intézményhiányból eredő hátrányait.

Zsana Önkormányzata alapellátás keretében tanyagondnoki szolgálattal rendelkezik. A tanyagondnoki szolgálat igénybevétele az ellátottak eljutnak a háziorvoshoz, gyógyszerészhez, a kiskunhalasi szakrendelőbe, valamint biztosítja a szociális étkeztést.

Az alapellátás megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális helyzetükből vagy más okból származó problémák megoldásában.

Az Önkormányzat és a Halasi Többcélú Kistérségi Társulás látja el az alábbi, idősorúkat érintő szociális feladatokat:

- Házi segítségnyújtás
- Család -és gyermekjóléti szolgálat
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A feladat magában foglalja a közművelődési alapszolgáltatások megszervezését, meghatározott pénzügyi támogatás biztosítását, valamint a helyi lakosság képviselőinek biztosítását a közművelődési feladatokkal kapcsolatos döntések előkészítésében. Magában foglalja továbbá a művelődő közösségek létrejöttének elősegítését, működésük támogatását, fejlődésük segítségét, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára helyszín biztosítását (a közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése, az egész életre kiterjedő tanulás feltételeinek biztosítását. E feladat tartalmazza továbbá a hagyományos közösségi kulturális értékek átörökítése feltételeinek biztosítását, az amatőr alkotó- és előadó-művészeti tevékenység feltételeinek biztosítását, a tehetséggondozás és tehetségfejlesztés feltételeinek biztosítását, valamint a kulturális alapú gazdaságfejlesztést).

A kulturális és közművelődési szolgáltatások minden idős számára elérhetőek, minden középület akadálymentesítése megoldott. A rendezvényeknek immár hagyománya van, várják az emberek. Kiemelt figyelmet fektet a képviselő-testület pl. az idősök napjára, ami mintegy nagycsalád, köszöntés, vendéglátás, meghitt beszélgetések, régi ismerősök találkozásának a színtere. A kulturális életet talán közös színházlátogatással lehetne színesíteni még igény esetén. E korosztály informatikai jártasságát megfelelő igény esetén alapozó tanfolyammal lehetne javítani, ez nagyban segíthetné a távol élő családtagokkal a kapcsolattartást. Jelenleg ezt a szerepet leginkább a mobiltelefon tölti be.

b) idősök informatikai jártassága;

Megfelelő érdeklődő esetén tanfolyam keretében az alapképzés hasznos lenne.

d) a generációk közötti programok.

6.4 Az idősöket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A településen megrendezésre kerülő minden programra szívesen várják őket a szervezők.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
elszigetelődés, elmagányosodás	Idősök körében számítógép és internethasználat népszerűsítése, tanfolyamok szervezése, nyugdíjas klub népszerűsítése
bűnelkövetők számára leginkább veszélyeztetett korosztály	polgárőrség fokozott járőrözése, házi segítségnyújtás lehetőségeihez mérten fejlesztése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel, csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni. A fogyatékos emberek hátrányainak enyhítése, esélyegyenlőségük megalapozása, illetve a társadalom szemléletmódjának alakítása érdekében a jogalkotó alkotott törvényt. A Fot. 2. § (1)–(5) bekezdése alapján az állam köteles gondoskodni a fogyatékos személyeket megillető jogok érvényesítéséről, a fogyatékos személyek hátrányait kompenzáló intézményrendszer működtetéséről a nemzetgazdaság mindenkorai lehetőségeivel összhangban. „Az ésszerű alkalmazkodás a fogyatékkal élő személyek igényeihez történő alkalmazkodást jelenti. Magában foglalja különösen meglévő létesítmények átalakítását, és olyan új épületek létrehozását, melyeket fogyatékkal élők is használhatnak, valamint olyan munkahelyi szerkezetátalakítás, részmunkaidős vagy módosított munkarendek, áthelyezés egy üres állásba, berendezések vagy eszközök beszerzését és módosítását, valamint vizsgák, képzési anyagok vagy szakpolitikák megfelelő kiigazítását vagy módosítását, illetve minősített olvasók vagy tolmácsok biztosítását és egyéb hasonló alkalmazkodást a fogyatékkal élők igényeihez. Az AB szerint az „ésszerű alkalmazkodás” az elengedhetetlen és megfelelő módosításokat és változtatásokat jelenti, amelyek nem jelentenek aránytalan és indokolatlan terhet, és adott esetben szükségesek, hogy biztosítsák a fogyatékossgal élő személy alapvető emberi jogainak és szabadságainak a mindenkit megillető, egyenlő mértékű élvezetét és gyakorlását, pl. az egyetemes tervezés által. Az „egyetemes tervezésen” a termékek, a környezet, a programok és szolgáltatások oly módon történő tervezését értjük, hogy azok minden ember számára a lehető legnagyobb mértékben hozzáférhetőek legyenek: adaptálás vagy speciális tervezés szükségessége nélkül. Az egyetemes tervezés nem zárhatja ki a „fogyatékossgal élő személyek csoportjai számára szükséges támogató-segítő eszközök és technológiák indokolt esetben történő használatát.”³²

A „Semmit róluk nélkülünk” James Charlton 1998-ban megjelent könyvének címe, melyet az MNTFS 2030 így fogalmaz meg: „a közösségi részvétel és támogatás elve az egyenlő jogok alapján: a bizalomra, aktív részvételre, partneri együttműködésre építve a programok tervezésébe, végrehajtásába és ellenőrzésébe be kell vonni a célcsoportok így a roma közösség, a helyi önszerveződések és a közigazgatás képviselőit.” Az alapelv így vonatkozik a fogyatékkal élő szervezetekre személyekre is.³³

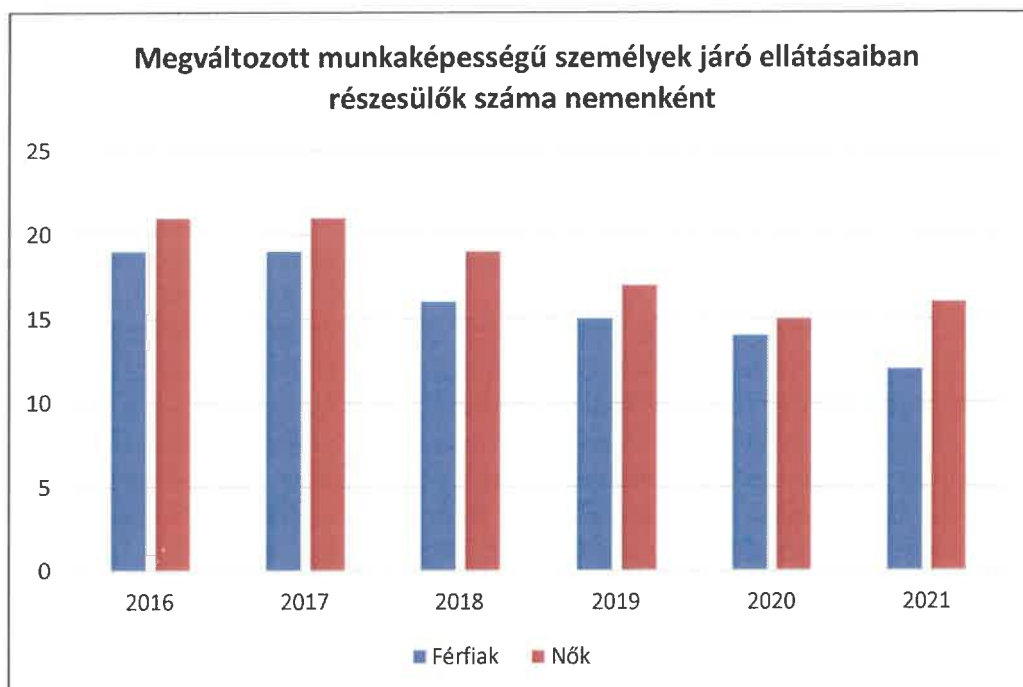
7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	19	21	40
2017	19	21	40
2018	16	19	35
2019	15	17	32
2020	14	15	29
2021	12	16	28

Forrás: TeIR, KSH Tstar

³² MAKKOS Nándor : Egészségen alapuló diszkrimináció és ésszerű alkalmazkodás a közszférában JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXII. évfolyam 3. szám május-június pp 16.-20. (2020).

³³ MNTFS 203. p. 23.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Településünkön kevés a foglalkoztatási lehetőség a fogyatékkal élők számára, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. Jelenleg nincs a településen csak fogyatékkal élőket, vagy megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató munkáltató.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A településen nincs ilyenről tudomásunk.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Fogyatékkal élő lakosok foglalkoztatására a településen nincs mód, de nem a hátrányos megkülönböztetés miatt, hanem mert szervezett-munkahelyi foglalkoztatásra létszám sem tevődne össze. A fogyatékkal élők saját lakókörnyezetükben élnek. A településen nincs nappali ellátás, lakóotthon, gondozóház, az érintettek ellátása családon, környezeten, illetve

a szociális alapszolgáltatás keretén belül megoldott. Természetesen a település összes rendezvényén részt vehetnek és részt is vesznek.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élők a települési támogatást vehetik igénybe nehéz anyagi helyzetük enyhítésére. Az önkormányzat, és a szociális és egészségügyi intézményei biztosítják a fogyatékkal élő személyek lakókörnyezetükben történő ellátást. Szociális étkezés, tanyagondnoki szolgálat és házi segítségnyújtást vehetnek még igénybe.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Az orvosi rendelő épülete, melyben a gyógyszertár is megtalálható akadálymentesített, rehabilitációs ellátás a településen nem vehető igénybe.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Minden középület akadálymentesített.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A köznevelési intézmények a településen akadálymentesítettek. A kulturális programokhoz történő fizikai hozzáférés megoldott, hiszen e programok nagy része a Művelődési Házban realizálódik, melynek akadálymentesen megközelíthető.

Sportcsarnok a településen nem található, a helyi sportpálya akadálymentes, így a mozgássérültek sportprogramokhoz történő hozzáférése biztosított.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Erről nincsenek információink.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A közterületek, járdák, parkok akadálymentesítése mozgáskorlátozott személyek részére biztosított a településen. A járdák állapota kifogásolható, azok javítása szükséges.

f) fogyatékkal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékkal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Településünkön ilyen szolgáltatások nincsenek.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

7.4. Fogytékossággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogytékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogytékos személyek száma (TS 128)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

Önkormányzat nem rendelkezik fogytékkal élőket ellátó intézménnyel.

7.5 A fogytékossággal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogytékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Fogytékkal élők foglalkoztatásának elősegítése	tájékoztatás, segítségnyújtás az álláskeresésben
Belterületi utak, járdák felújítása, építése, biztonságossá tétele	az Önkormányzat anyagi lehetőségeihez mérten folyamatos karbantartás, valamint pályázati források

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Belterületi utak, járdák felújítása, építése, biztonságossá tétele	az Önkormányzat anyagi lehetőségeihez mérten folyamatos karbantartás, valamint pályázati források

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);
- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;
- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;
- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége
- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;
- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;
- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.
- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

10. A HEP IT részletei

1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Fűtési nehézségek Tájékozatlanság	települési támogatás keretében szociális tűzifa támogatás tájékoztatás ellátási formákról
Gyermekek	Kevés a szabadidős, szünidei programok Internetelérés hiánya	szabadidős programok bővítése Okos-pad beszerzése pályázati forrásból
Idősek	Elszigetelődés, elmagányosodás Bűnelkövetésnek fokozottan kitett korosztály	számítógép, internethasználat népszerűsítése, tanfolyamok szervezése, nyugdíjas klub népszerűsítése Polgárőrség fokozott járőrözése, házi segítségnyújtás fejlesztése
Nők	GYES-ről visszatérő anyák elhelyezkedése nehéz Krizishelyzetben lévő anyák sok esetben tájékozatlanok	Segítségnyújtás az álláskeresésben lehetőségek felkutatása a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat bevonásával
Fogyatékkal élők	Elhelyezkedés nehézségei Belterületi utak, járdák állapota	tájékoztatás, segítségnyújtás az álláskeresésben belterületi utak, járdák karbantartása, építése
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	Belterületi utak, járdák állapota	belterületi utak, járdák karbantartása, építése

2. Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák nincsenek hátrányosan megkülönböztetve.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők támogatáshoz jussanak.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek támogatását.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek gondozására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, a nemen alapuló esélyek előmozdítását.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáféréseire.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

Intézkedés sorszáma	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetleírás, a következtetéseibe értendő kívánt cél	Az intézkedéssel szembe fordított cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinak fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködés megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Rászorultak részére történő információ szolgáltatás	Az önkormányzat Minden rászoruló teljes körű információval rendelkezik az önkormányzat által - jogszabály alapján - nyújtható támogatásokról és azok mértékéről.	A rászorultaknak megfelelő tájékoztatás nyújtása, családsegítő kollégákkal történő együttműködés	Gazdasági program	Új Roma Stratégia, Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Lakossági tájékoztató, segítségnyújtás az ellátások igénybevétele kapcsán.	Polgármester, családsegítő, szociális ügyintéző	2028.12.31.	Évente két alkalommal megszervezett tájékoztató.	Önkormányzat részéről helyi szintű biztositás, információs anyag készítése az önkormányzat honlapján tájékoztató megjelentetése	Önkormányzat forrásból biztositott.	Nincs együttműködés
2	Munkanélküliek helyzetének segítése	Nem minden munkanélküli regisztráltja magát a munkaügyi központban	A rászorultaknak megfelelő tájékoztatás nyújtása, családsegítő kollégákkal történő együttműködés	Gazdasági program	Új Roma Stratégia, Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	A Munkaügyi Központtal történő egyeztetés	Polgármester, szociális ügyintéző	2028.12.31.	Az intézkedés eredményességét a munkaügyi központ fogadókézségétől függően	Humán erőforrás.	Hosszú távon önkormányzat forrásból fenntartható.	Nincs együttműködés
3	Anyagi okok miatt fűtési nehézségek	Télen nagyon sok családnál gond a fűtési költségvetés megvásárlása	Az önkormányzat támogatás keretében szociális tűzifa támogatást nyújt a fűtési költségvetés megvásárlására	Gazdasági Program, költségvetési koncepciója	Új Roma Stratégia, Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Új Roma Stratégia, Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Polgármester, szociális ügyintéző	2028.12.31.	Az intézkedés eredményességét a szociális tűzifa támogatás részesítettek számától függően	humán, pénzügyi pályázat	Nincs pályázat	Nincs együttműködés
II. A gyermekek esélyegyenlősége												

1	Szabadidős, szülői foglalkozások megszervezése	Táborozási, szabadidős foglalkozások hiánya problémát tevékenységekre, és a gyermekeknek.	Gyermekek számára biztosítani a megfelelő szabadidős tevékenységeket	Gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia. „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	Művelődési Ház által szervezett programok	polgármester, művelődési ház vezetője	2028.12.31.	A programokban részt vevő gyermekek száma.	humán, pénzügyi	Saját erőből fenntartható	Nincs együttműködés
2	Internet elérés hiánya főleg külterületen	gyermekek tanulás szempontjából egyre nagyobb probléma lehet, ha nincs internet	gyermekek számára biztosítani az internet elérést	Gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia. „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	Magyar Nemzeti pályázat benyújtása	Polgármester	2028.12.31.	megoldott esetek száma	humán, pénzügyi	A megvalósítás után önkormányzati forrásból hosszú távon fenntartható.	Nincs együttműködés
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Anyák elhelyezkedésének segítése	GYES lejárta után nehéz az anyák elhelyezkedése, munkába történő visszatérése GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.	Az anyák – GYES lejárta után – munkakeresésének elősegítése, megkönnyítése.	Gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia	Intermetes – időszerűségi lista megküldése a felrakottaknak az aktuális környékbeli állásokról, önéletrajz írásban segítségnyújtás	Polgármester, szociális ügyintéző, családsegítő	2028.12.31.	Intermetes információk nyújtások száma	Személyi erőforrások szükségessége.	Hosszú távon, önkormányzati forrásból fenntartható	Nincs együttműködés
2	Krizishelyzetben lévő anyák tájékoztatása	Nincsenek krizishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl.: családok átmeneti otthona, anyaothon)	Széles körű tájékoztatás ezen intézmények címről, befogadó készségéről.	Gazdasági program	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia	Széles körű lakossági tájékoztatás az igénybe vehető szolgáltatásokról a rászorulóknak	Polgármester	2028. 12. 31.	Információ nyújtások száma	Személyi erőforrások szükségessége	Önkormányzati forrásból hosszútávon fenntartható	Nincs együttműködés
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Bűnelkövetők számára leginkább kitett korosztály	Jelenlét számú társasjáték idős ember él egyedül.	Polgármesteri járőrözés növelése, házi segítségnyújtás bővítése	Gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Idősgazdálkodási Nemzeti Stratégia	Társadalmi felzárkózási programok	polgármester, Polgármesteri	2028.12.31.	járőrözések száma, házi segítségnyújtás keretében ellátottak száma	humán, pénzügyi	Önkormányzati és egyesületi forrásból fenntartható	Nincs együttműködés
2	Elszigetelés, elmagányosodás	Idősek informatikai	Idősek, nyugdíjasok számára számított gépek	Gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Számítógépes tanfolyam további	Polgármester, művelődési ház	2028.12.31.	Az ilyen jellegű	humán, pénzügyi	Önkormányzati forrásból fenntartható	Nincs együttműködés

	ellátottsága alacsony, meglévő nyugdíjas klub népszerűsítése	tanfolyamok szervezése ingyenesen vagy alacsony részvételi díjjal. Meglévő nyugdíjas klub népszerűsítése	Felzárkózási Stratégia, Idősgyógyi Nemzeti Stratégia	megszervezése	vezetője	tanfolyamok tartásával kapcsolatos oktatási alkalmak száma. Oktatáson résztvevő személyek száma. Nyugdíjas klubba belépők száma	fenntartható. kódés
V. A fogvatékkal élők esélyegyenlősége							
1	Foglalkoztatás elősegítése	A településen nincsen olyan cég, amely a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatása támogatásának elősegítése, tájékoztatás a cégek részére az igénybe vehető kedvezményekről.	Gazdasági program, szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Országos Foglalkoztatási Központtal.	Polgármester, szociális ügyintéző	2028.12.31. Távmunkában történő támogatások száma	Nincs együtműködés
2	Belterületi utak, járdák felújítása, építése az idősek, a fogvatékkal élők és a gyermekek közlekedési feltételeinek javítása, biztonságosabbá tétele érdekében	Az utak kiépítettsége, állapota, hiánya olyan körülmény, ami meghatározza a lakosság – különösen az idősek, a fogvatékkal élők és a gyermekek – mindennapi életvitelét és biztonságát. A belterületi utak zöme felújításra szorul. Az utak építése, javítása, folyamatosan megújuló feladat, melynek elmulasztása	intézkedés célja összhangban áll a település közép és hosszú távú programjával, a gazdasági programmal	Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia. „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	Polgármester	2028.12.31. Karbantartott, pályázati forrás felújított utak hossza	Nincs együtműködés

3.1 A megvalósítás előkészítése

Az Önkormányzat az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot támogassák.

Az Önkormányzat azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Az Önkormányzat a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik. A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül. A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására. A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,

- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a

figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, például évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Zsana község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Zsana község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot megvitatta és ..... számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Dátum

Aláírás

